

**ÅRSBERETNING FOR
1999
FRA ERSTATNINGSNÆVNET**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. LOVGRUNDLAGET.

2. NÆVNETS SAMMENSÆTNING.

3. TALMÆSSIGE OPLYSNINGER VEDRØRENDE 1999.

4. HVAD YDER NÆVNET ERSTATNING FOR ?

5. KONKRETE AFGØRELSER FRA NÆVNET.

- 5.1. AFSLAG FORDI SKADEN IKKE SKYLDES EN OVERTRÆDELSE AF STRAFFELOVEN
- 5.2. AFSLAG FORDI FORMUESKADE IKKE ERSTATTES.
- 5.3. ERSTATNING FOR PERSONSKADE I FORBINDELSE MED LOVLIG PRIVAT ANHOLDELSE.
- 5.4. ERSTATNING FOR SKADER SOM FØLGE AF VOLD BEGÅET I UDLANDET.
- 5.5. NEDSÆTTELSE ELLER BORTFALD AF ERSTATNING SOM FØLGE AF EGEN SKYLD ELLER ACCEPT AF RISIKO.
- 5.6. FRADRAG EFTER OFFERERSTATNINGSLOVENS § 7, STK. 1.
- 5.7. KRAVET OM ANMELDELSE AF LOVOVERTRÆDELSEN TIL POLITIET UDEN UNØDIGT OPHOLD.
- 5.8. KRAVET OM NEDLÆGGELSE AF ERSTATNINGSPÅSTAND ELLER FORBEHOLD OM ERSTATNING I FORBINDELSE MED STRAFFESAG MOD SKADEVOLDEREN.
- 5.9. OM SKADELIDTES ERSTATNINGSKRAV - FASTSAT VED DOM - ER BINDENDE FOR NÆVNET.
- 5.10. 2-ÅRS FRISTEN I OFFERERSTATNINGSLOVENS § 13.
- 5.11. TILBAGEBETALINGSKRAV OVER FOR SKADELIDTE.
- 5.12. ERSTATNING FOR HELBREDELSESUDGIFTER OG ANDET TAB.
- 5.13. KAPITALISERING AF UDGIFTER TIL FREMTIDIG MEDICIN.
- 5.14. IKKE BÅDE ERSTATNING FOR TAB AF ERHVERVSEVNE OG ERSTATNING FOR UDGIFTER TIL OMUDDANNELSE/FORSINKELSE AF UDDANNELSE.
- 5.15. BEREGNING AF TABT ARBEJDSFORTJENESTE.
- 5.16. TABT ARBEJDSFORTJENESTE FOR MIDLERTIDIG UARBEJDSDYGTIGHED YDES, INDTIL ARBEJDET KAN GENOPTAGES I VÆSENTLIGT SAMME OMFANG SOM TIDLIGERE.
- 5.17. SÆRLIGT OM ERSTATNING FOR TABT ARBEJDSFORTJENESTE, HERUNDER TIL DE EFTERLADTE.
- 5.18. SPØRGSMÅLET OM SKADELIDTE ER OMFATTET AF

ERSTATNINGSANSVARSLovens § 8.

- 5.19. ERHVERVSEVNETABSERSTATNING TIL ET BARN.
- 5.20. FORSØRGERTABSERSTATNING TIL ÆGTEFÆLLE ELLER SAMLEVER.
- 5.21. TORTGODTGØRELSE EFTER ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26, STK. 1.
- 5.22. GODTGØRELSE EFTER ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26, STK. 2.
- 5.23. SÆRLIGT OM TANDSKADER. TANDBEHANDLING.
SVIE- OG SMERTEGODTGØRELSE FOR SAMMENBUNDNE/FIKSEREDE KÆBER.
- 5.24. SÆRLIGT OM MODREGNING MED ERSTATNINGSKRAV.
- 5.25. SÆRLIGT OM BEHANDLING AF GAMLE TILSKADEKOMSTSAGER.
- 5.26. SÆRLIGT OM STRAFFELOvens § 249.
- 5.27. SÆRLIGT OM UDBETALING TIL SKADELIDTE AF ACONTOBELØB.

I denne elektroniske udgave er sidenummering udeladt.

Bilag :

- Skema 1 : Sager påkendt i nævnet, opgjort efter forekomsten af den enkelte lovovertrædelse.
- Skema 2 : Sagerne opdelt efter gerningssted.
- Skema 3 : De udbetalte erstatninger fordelt på erstatningsposter.
- Skema 4 : Sagere opdelt efter erstatningernes størrelse.
- Skema 5 : Oversigt over meddelte afslag.
- Skema 6 : Opdeling af nævnets erstatningssager efter politikredse.

1. LOVGRUNDLAGET.

Siden 1976 har Erstatningsnævnet på statens vegne ydet erstatning til ofre for forbrydelser. Lovgrundlaget findes i loven om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, jf. nu lovbe- kendtgørelse nr. 470 af 1. november 1985 med senere ændringer, i det følgende kaldet **offer- erstatningsloven**.

Loven vedrører erstatning og godtgørelse for personskade forvoldt ved en overtrædelse af straffeloven og giver kun i meget begrænset omfang hjemmel til erstatning for tingsskade. Loven dækker således ikke skader, der er sket ved overtrædelse af f.eks. færdselsloven, våbenloven, restaurationsloven, politivedtægten o. lign. De forbrydelser, nævnet yder erstatning og godtgørelse for, er navnlig vold, voldtægt, røveri og manddrab eller forsøg herpå.

Nævnet yder erstatning og godtgørelse efter dansk rets almindelige erstatningsregler om skadevolderens erstatningsansvar - også selv om skadevolderen måtte være ukendt. Erstatning og godtgørelse ydes dog kun i det omfang, skaden ikke dækkes af ydelser efter den sociale lov- givning, løn under sygdom, private forsikringer, pensionsydelser eller andre økonomiske ydelser, som skadelidte er berettiget til i anledning af skaden.

2. NÆVNETS SAMMENSÆTNING.

Afgørelse om erstatning træffes af Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser (Erstatningsnævnet). Nævnet er en selvstændig styrelse under Justitsministeriet. Nævnets afgørelser kan ikke påklages til højere administrativ myndighed, idet nævnet efter lovens § 16 har den endelige administrative afgørelse.

Nævnet har i 1999 haft følgende sammensætning:

Landsdommer Michael Lerche (formand), Østre Landsret, ankechef Bo Antonsen, Den Sociale Ankestyrelse, (efter indstilling fra socialministeren), advokat Hans Fischer-Møller, København, (efter indstilling fra advokatrådet) indtil udgangen af oktober 1999, og med virkning fra den 1. november 1999 advokat Klaus Kastrup-Larsen, København.

Hvervet som stedfortrædende formand varetages af landsdommer Otto Hedegaard Madsen, Østre Landsret.

Nævnets sekretariat har indtil udgangen af september 1999 været ledet af sekretariatschef, cand. jur. Eva Rønne, der pr. 1. oktober 1999 blev bevilget orlov i forbindelse med en konstitutionsstilling som landsdommer i Østre Landsret. Som konstitueret sekretariatschef har siden oktober 1999 virket fuldmægtig i justitsministeriet Ole Hvilsom Larsen.

Nævnets sekretariat har i øvrigt i 1999 bestået af fuldmægtig, cand. jur. Bettina Wøldike (indtil den 15. februar), fuldmægtig, cand. jur. Karoline Mazin (indtil 1. februar 1999), fuldmægtig Stig Fleischer (fra februar 1999), fuldmægtig cand. jur. Gry Bagger (fra juli til udgangen af september 1999) og fuldmægtig cand. jur. Helene Yde Larsen (fra 11. oktober 1999). Endvidere har sekretariatet bestået af afdelingsleder Dorrit Lekach, kontorfuldmægtig Rita Müggel (indtil udgangen af november 1999), overassistentene Irma Brødsgaard Jensen, Lene Holm, Lissi Rasmussen, Bettina Manscher (indtil udgangen af juni 1999), Heidi Christensen (fra februar 1999 orlov fra udgangen af oktober 1999), Marianne Fredskov Riising (vikar fra november 1999), samt Kirsten Hastrup (fra december 1999). Sekretariatet har tillige deltidsbeskæftiget nogle juridiske studerende.

Nævnets sagsbehandling påbegyndes i sekretariatet, hvor kontorfunktionærerne og de juridiske fuldmægtige foretager en selvstændig sagsbehandling og afgiver indstilling om sagens afgørelse. På baggrund heraf behandles sagen af sekretariatschefen.

Herefter forelægges sagen for nævnets medlemmer enten på det månedlige nævnsmøde eller ved ugentlig udsendelse af sagsresume til nævnets medlemmer. Særligt oplagte sager kan dog i henhold til forretningsordenen, der senest er ændret ved bekendtgørelse nr. 808 af 19. november 1998 med ikrafttræden den 1. december 1998, afgøres af formanden alene eller af sekretariatschefen efter nærmere bemyndigelse. I 1999 var det tilfældet med ca. 1900 sager ud af i alt 2960 påkendte sager.

Afdelingstandlæge, lic. odont. Jens Thorn, Rigshospitalet, er tilknyttet nævnet som sagkyndig konsulent vedrørende tandskader.

3. TALMÆSSIGE OPLYSNINGER VEDRØRENDE 1999.

I 1999 har nævnet modtaget 3045 ansøgninger om erstatning, hvilket er lidt færre (knap 3%) end i 1998. Ved udgangen af 1999 henstod ca. 900 ubehandlede sager mod ca. 700 sager det foregående år. I sager, hvori nævnet ikke skal indhente supplerende oplysninger og dokumentation for krav eller skal forelægge sagen for f.eks. Arbejdsskadestyrelsen, har sagsbehandlingstiden ligget på ca. 4 måneder. Nævnet bestræber sig stadig på at nedbringe denne sagsbehandlingstid, der er uforholdsmæssig lang. Imidlertid indeholder et stigende antal sager ret komplekse krav, ligesom den generelle sagsbehandling kompliceres af et relativt stort antal genoptagelsesbegæringer samt af opsplittning i behandlingen af ansøgeres godtgørelses- og erstatningskrav, hvilket medfører et u hensigtsmæssigt ”merarbejde” i de enkelte sager. I sager, hvori sekretariatet umiddelbart ved sagens modtagelse kan konstatere, at nævnet kan træffe afgørelse på det foreliggende grundlag uden indhentelse af yderligere oplysninger, søger nævnet at træffe en afgørelse 1-2 uger efter sagens modtagelse.

Nævnet har i 1999 tilkendt erstatninger til i alt 2.609 ansøgere, hvilket er sket ved 4.655 tilkendelser.

Nævnet har i 1999 påkendt 2960 nye sager mod 2827 sager i 1998, hvilket svarer til en stigning på 4,7 %. Der er meddelt afslag på erstatning i 777 sager (i skema 5 opgjort til 778 ifølge nævnets nye optællingsmetode) og tilkendt erstatning i 2183 sager. Det samlede erstatnings- og godtgørelsesbeløb har i 1999 udgjort ca. 35,2 mio. kr. mod ca. 31 mio. kr. i 1998 svarende til en stigning på ca. 13,5 %. Heri er dog ikke medregnet den forrentning, som f.eks. i henhold til erstatningsansvarslovens § 16 tillægges godtgørelse for varigt mén, svie og smerte, samt erhvervsevnetabs- og forsørgertabs erstatning. Det samlede udbetalte erstatnings- og godtgørelsesbeløb for 1999 inkl. renter er af politiet opgjort til ca. 43,8 mio. kr. mod knap 39,5 mio. kr. for året 1998. Ved gennemførelsen af statens regresret i henhold til offererstatningslovens § 17 har skadevolderne i 1999 til politiet indbetalt ca. 5,7 mio. kr.

Som bilag til årsberetningen er som tidligere år vedhæftet skemaerne 1-6. Som nærmere oplyst i årsberetningen for 1998, side 3-4, blev der med virkning fra februar 1998 foretaget en del ændringer i disse skemaer, dels i opsplittningen i poster, dels i selve opgørelsesmåden. Ændringerne skyldtes, at nævnet i 1998 overgik til et nyt sagsbehandlingssystem og dermed også et nyt statistiksystem med navnlig mere specifikke opgørelsesmåder. Den herved fremkomne ”skævhed” i sammenligningsgrundlaget med tidligere år kan forekomme ”besværlig”, men er dog udelukkende et ”overgangsproblem”. I noterne til de enkelte skemaer er angivet de mest betydningsfulde ændringer i opgørelserne/posterne.

Skema 1 indeholder en oversigt over de påkendte sager, opgjort således, at sagens enkelte lovovertrædelser, og ikke som til og med 1997-årsberetningen blot hovedovertrædelsen, angives. Skemaet viser bl.a., at antallet af manddrab er yderligere faldet fra 31 sager i 1998 - der i sig selv i forhold til tidligere år var et fald på 47 %, - til 18 sager i 1999 svarende til et fald på 42 %. Mens det samlede antal af voldtægts- og andre kønssædelighedsforbrydelser i det væsentlige er uændret i forhold til 1998, er der for så vidt angår voldtægt og incest tale om en stigning på henholdsvis ca. 31 % og ca. 92 %. Antallet af voldssager er alene steget med 164 fra 2.132 i 1998 til 2.296 kr. svarende til en stigning på 8 %, men inden for denne sagskategori er den ”grovere” vold (straffelovens § 245 og § 246) dog steget med 69 sager eller ca. 19 %.

Skema 2 viser sagerne opdelt efter gerningssted. I 1998-årsberetningen blev det oplyst, at antallet af forhold med ”tilfældige sagesløse på gaden” i forhold til 1997 var faldet med ca. 25 %, og at de sidste par års tendens til fortsat procentvis fald i denne gruppe således blev fast-

holdt. For året 1999 har der nu i forhold til antallet på 445 for 1998 været en stigning til 496 svarende til 11 %.

I skema 3 er angivet de udbetalte erstatninger fordelt på de enkelte erstatningsposter og med de med virkning fra februar 1998 yderligere opsplittings af posten "Diverse" og med en særskilt post for "Gebyr", hvilket væsentligt omfatter sagsbehandlingsgebyret til Arbejdsskadestyrelsen for udtalelser navnlig om stationærtidspunktet, om eventuel varigt mén og erhvervsevnetab. Stigningen i udbetalte erstatningsbeløb i forhold til 1998 har som allerede nævnt været på ca. 4,2 mio. kr. svarende til en stigning på ca. 13,6 %. I 1999 har nævnet udbetalt knap 400.000 kr. i godtgørelse i henhold til erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, for retsstridige krænkelser ved forbrydelser, der har indebåret et angreb. Stigningen i forhold til året 1998, hvor der for denne særlige godtgørelse blev udbetalt ca. 287.000 kr., har således været på 39 %. Lovbestemmelsen, der trådte i kraft den 1. juni 1997, synes således stadig hyppigere at blive påberåbt og anvendt.

Der har været et markant fald i udbetaling af erstatning for "tingsskade", der i 1998 blev udbetalt med ca. 98.000 kr., men i 1999 blot med knap 38.000 kr. svarende til et fald på 61 %. Derimod har der været en relativ stor stigning i udbetalingen af erstatning for erhvervsevnetab. Denne post er således steget fra knap 8,8 mio. kr. i 1998 til knap 11,9 mio. kr. i 1999 svarende til en stigning på ca. 35 %.

I skema 4 er erstatningsbeløbene opdelt efter størrelse, og langt de fleste udbetalinger ligger fortsat i størrelsesordenen 1.- 1.999 kr.

Skema 5 indeholder en oversigt over meddelte afslag på erstatningsansøgninger. Som oplyst i årsberetningen for 1998 blev der med virkning for dette år foretaget en opsplitting på meddelte afslag på en lang række af kategorier, og bl.a. er afslag i medfør af offererstatningslovens § 10 opdelt i henholdsvis "ikke anmeldt til politiet uden unødigt ophold" og i "ikke nedlagt erstatningspåstand i retten". En vis "opblødning" af nævnets hidtil meget strenge praksis vedrørende overholdelse af kravet om 24-timers politianmeldelse efter lovens § 10 kan nok udledes af faldet i antal afslag efter denne bestemmelse. I 1998 blev der således meddelt afslag i 109 tilfælde, da anmeldelse ikke var sket "uden unødigt ophold", mens antallet for 1999 alene udgjorde 70, dvs. et fald svarende til 36 %. Med en tilsvarende procentsats - 36 - øgedes derimod antallet af afslag på ansøgning om tilkendelse af den særlige godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2., fra 58 til 79 i 1999. Som anført ovenfor vedrørende skema 3 er skadelidtes opmærksomhed på denne nyere bestemmelse blevet skærpet, men antallet af afslag viser, at betingelserne for at være omfattet af denne er ret så strenge.

Det er endeligt bemærkelsesværdigt, at antallet af afslag på grund af ansøgerens egen manglende medvirken til sagens oplysning, jf. offererstatningslovens § 14, er steget fra 162 sager i 1998 til 244, dvs. en stigning på 50 %.

I skema 6 er som i tidligere årsberetninger vist en opdeling af nævnets erstatningssager efter politikredse, herunder med gerningssted i udlandet.

4. HVAD YDER NÆVNET ERSTATNING FOR ?

Som ovenfor under pkt. 1 omtalt, yder nævnet efter dansk rets almindelige erstatningsregler erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven. Nævnet yder således erstatning og godtgørelse for svie og smerte, varigt mén, tabt arbejdsfor-

tjeneste, erhvervsevnetab (invaliditet), tort, forsørgertab, læge- og tandbehandlingsudgifter m.v.

Nævnet yder endvidere i medfør af offererstatningslovens § 1, stk. 2, erstatning for skade på tøj og andre personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden blev forvoldt. Kontantbeløb erstattes navnlig i forbindelse med røverier og tasketyverier, normalt med maksimalt 1.000 kr.

Anden tingsskade kan efter offererstatningslovens § 3 kun erstattes i det omfang, skaden er forvoldt ved en straffelovsovertrædelse af personer, som er tvangstilbageholdt i fængsler eller institutioner under Kriminalforsorgen, optaget i døgninstitutioner efter bistandsloven, indlagt på psykiatriske hospitalsafdelinger eller tilsvarende institutioner, eller er under udgang, undvejet eller udeblevet fra sådanne institutioner.

5. KONKRETE AFGØRELSER FRA NÆVNET.

I det følgende er refereret nogle afgørelser, der af nævnet er fundet at være af mere almen interesse eller af principiel betydning. Som påpeget i tidligere årsberetninger kan der ved en sådan gennemgang af udvalgte sager ikke være tale om noget repræsentativt udsnit af de knap 3000 sager, der er påkendt af nævnet i løbet af 1999.

5.1. AFSLAG FORDI SKADEN IKKE SKYLDES EN OVERTRÆDELSE AF STRAFFELOVEN

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 1, er det en betingelse for, at staten kan yde erstatning og godtgørelse efter loven, at der foreligger en overtrædelse af straffeloven. Hvis der foreligger en strafbar handling omfattet af § 1, stk. 1, ydes der erstatning efter loven, selv om skadevolderen er ukendt eller ikke kan findes, jf. lovens § 6. Skadelidte har ligeledes efter lovens § 6 krav på erstatning, selv om der foreligger subjektive straffrihedsgrunde i form af, at skadevolderen er under 15 år eller utilregnelig, jf. straffelovens §§ 15 og 16. De subjektive strafbarhedsbetingelser i øvrigt (forsæt eller eventuelt uagtsomhed) skal derimod være opfyldt.

Hvis der foreligger en objektiv straffrihedsgrund, f.eks. nødværge eller nødret, jf. straffelovens §§ 13 og 14, eller samtykke, er der - som udtrykkeligt anført i betænkning nr. 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 34 - ikke tale om en strafbar handling i lovens forstand, og erstatning kan ikke ydes.

Sagen, **N. j. nr. 2424/98**, vedrørte en 34-årig kvindelig pædagog på en døgninstitution for beboere præget af autisme og svære kommunikationsvanskeligheder. I oktober 1997 var hun 2 dage i træk udsat for "beboervold". Ved den første episode havde hun ledsaget 2 beboere uden for huset. Den ene beboer havde brug for at holde i hånd, den anden - skadevolderen - blev tilsyneladende jaloux og reagerede voldsomt ved at trykke sin hage hårdt mod skadelidtes hoved, hals, skulder og arme og til sidst nikke hende en skalle.

Dagen efter denne episode sad skadelidte ved et kaffebord sammen med nogle af beboerne. Pludselig langede den ene af dem sin hånd hen for at ville kradse, hvilket skadelidte fik afværget. Skadelidte blev dog kradset af samme beboer i panden, og da hun søgte at berolige ham, tog han fat i hendes hænder. Hun pådrog sig herved dybe, blødende rifter i panden og den ene hånd. Begge episoder blev anmeldt og godkendt som arbejdsskader.

Skadelidte var sygemeldt i ca. 3 måneder og ophørte herefter med sit arbejde.

Det blev under sagen oplyst, at skadelidte ca. ½ år tidligere havde været udsat for, at en 90 kg. tung, autistisk kvinde, i institutionen havde revet fat i hendes ene skulder og derved trukket hende bagud ned på gulvet.

Arbejdsskadestyrelsen havde fastsat en méngrad på 8 % som følge af den første episode i oktober 1997.

Under sagen var fremlagt udtalelse fra institutionens forstander om, at beboerne ikke har kunnet vurdere og overskue deres handlinger, og at episoderne nok var blevet anmeldt som arbejdsskader, men ikke var blevet anmeldt til politiet, "idet beboerne ikke er korrigerbare i juridisk forstand".

Nævnet afslog ansøgningen om godtgørelse for svie og smerte for de nævnte episoder i oktober 1997, da det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at skaderne var sket ved en overtrædelse af straffeloven.

Nævnet tilføjede, at man herved havde lagt vægt på oplysningerne om skadevoldernes handlinger og adfærd, herunder at der var tale om autister, der ikke kunne antages at have haft forset til at udøve vold.

I sagen, **N. j. nr. 2261/98**, ansøgte en 49-årig socialpædagog nævnet om godtgørelse for svie og smerte for en sygeperiode på ca. 8 måneder. Skadelidte, der arbejdede på en døgninstitution/behandlingshjem for udviklingshæmmede og autister, havde sammen med en anden pædagog spist aftensmad med 6 beboere. Blandt disse beboere var skadevolderen C, der de sidste par måneder havde vist sig psykotisk ved navnlig at kræve, at de ansatte hele tiden svarede "ja" til hende. Da hun under aftensmaden gentog dette krav og begyndte at bide sig selv i hånden, fulgte skadelidte hende til værelset, hvor hun fik medicin for at falde til ro. Pludselig kastede C et plastikkrus i tindingen på skadelidte. Da skadelidte prøvede at lægge C ned på sengen, slog C hende flere gange i ansigtet og på kroppen. Først da en kollega kom til, lykkedes det at få C til nogenlunde at falde til ro.

Institutionens forstander havde i en erklæring til Socialpædagogernes Landsforbund udtalt, at C på grund sit handicap (udviklingshæmmet/autist) blev anset som utilregnelig og dermed ikke i stand til at forstå den handling, hun havde udført. Politianmeldelse havde derfor intet formål og var derfor ikke sket. De pædagogiske og behandlingsmæssige tiltag gik i stedet på "at indøve nogle rutiner for handlinger til imødegåelse af lignende situationer."

Nævnet afslog ansøgningen, da det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at skadevolderen C havde haft til hensigt til at begå strafbar vold. Nævnet føjede til, at tilskadekomsten således kunne skyldes et uheld eller uagtsomhed, der ikke er omfattet af straffelovens § 244 om vold.

5.2. AFSLAG FORDI FORMUESKADE IKKE ERSTATTES.

I offererstatningslovens § 1, stk. 2, har skadelidte mulighed for - som tillægserstatning - at få erstatning for skade på tøj og andre personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden skete.

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 giver hjemmel til at yde erstatning ud over de i § 1, stk. 2, nævnte bagatel-skader, såfremt skadevolderen tilhører nogle særlige persongrupper, som det offentlige menes at have et særligt ansvar for. § 3, stk. 1, omtaler bl.a. personer, der er tvangsansbragt på institution under Kriminalforsorgen.

Anvendelsen af bestemmelsen forudsætter, at skadelidte har godtgjort eller sandsynliggjort med den fornødne sikkerhed, at gerningsmanden er en person omfattet af de nævnte persongrupper.

En 80-årig mand blev i sagen, **N. j. nr. 1207/99**, midt om natten i december 1998 på sin øde beliggende bopæl opsøgt af 2 gerningsmænd, der havde en vis forventning om, at skadelidte lå inde med 60-100.000 kr. i kontanter. Gerningsmændene, der havde overrevet telefonledningen, tildelte skadelidte bl.a. slag i ansigtet. De formåede herved samt med trussel om yderligere vold skadelidte til at udlevere ca. 5.000 kr. fra dennes pung, ligesom de satte sig i besiddelse af 4-5 øl.

Gerningsmændene blev for røveri efter straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1, idømt fængsel - fastsat som fællesstraffe - i henholdsvis 1 år og 9 måneder og 2 år. De blev endvidere dømt til at betale erstatning for kontanterne og øl, i alt 5.200 kr. samt godtgørelse for svie og smerte på ca. 1.900 kr.

Nævnet tilkendte skadelidte det ved dommen fastsatte svie- og smertegodtgørelsesbeløb samt - da den ene gerningsmand under røveriet havde været på "springtur" fra fængslet i Sdr. Omme - erstatningsbeløbet for tingsskaden (kontanter og øl), jf. offererstatningslovens § 1, stk. 2.

5.3. ERSTATNING FOR PERSONSKADE I FORBINDELSE MED LOVLIG PRIVAT ANHOLDELSE.

OFFERERSTATNINGSLOVENS § 1, STK. 1, 2. PKT.

Som ovenfor anført under pkt. 1 og 4, hjemler offererstatningsloven erstatning for personskade, der er sket ved overtrædelse af straffeloven.

Offererstatningslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., hjemler endvidere erstatning for personskade, der indtræder i forbindelse med hjælp til politiet under anholdelse eller i forbindelse med handlinger, der foretages med henblik på lovlig privat anholdelse eller forhindring af strafbare handlinger.

I 1999 har nævnet haft anledning til at tage stilling til denne bestemmelses anvendelse i sagen, **N. j. nr. 2639/98**. Den kvindelige skadelidte var ansat i en butik, hvor hun så, at en dame lagde en vare ned i en pose for derefter at passere kassen uden at betale herfor. Ved udgangen rettede skadelidte henvendelse til damen, der løb bort med posen. Skadelidte løb efter og fik fat i damens ene arm samtidig med, at skadelidte sagde, at damen skulle gå med tilbage til butikken. Damen ville ikke følge med, og under det videre forløb blev skadelidte ramt af knytnæveslag ved højre øje.

Damen blev tiltalt for vold efter straffelovens § 244 ved at have tildelt skadelidte knytnæveslaget. Det blev ved dommen lagt til grund - som forklaret af tiltalte - at hun ikke havde slået med forsæt, men at hun kunne have ramt skadelidte, da hun havde bedt skadelidte om at slippe taget i hende og samtidig hermed havde rykket sine hænder nedad. Tiltalte blev ved dommen frifundet for forsætlig vold.

Skadelidte ansøgte nævnet om godtgørelse for svie og smerte for 2 sengeliggende sygedage. Da der var tale om tilskadekomst i forbindelse med lovlig privat anholdelse efter offererstatningslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., tilkendte nævnet godtgørelsesbeløbet på 320 kr.

5.4. ERSTATNING FOR SKADER SOM FØLGE AF VOLD BEGÅET I UDLANDET.

OFFERERSTATNINGSLOVENS § 1, STK. 3.

Den danske stat yder i medfør af offererstatningslovens § 1 erstatning i anledning af voldshandlinger, der er begået i Danmark. Det er uden betydning, om skadevolderen og skadelidte er dansker eller udlænding. Endvidere kan nævnet i medfør af offererstatningslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., i særlige tilfælde yde erstatning for handlinger uden for Danmark, hvis skadelidte har bopæl i Danmark, har dansk indfødsret eller på gerningstidspunktet gjorde tjeneste for udsendt dansk udenrigsrepræsentation. Som omtalt senest i årsberetningen for 1998, side 7-8, kan erstatning ligeledes ydes, når handlingerne er begået mod skadelidte med bopæl i Danmark under dennes erhvervsudøvelse uden for den danske stat, jf. bestemmelsen i § 1, stk. 3, 2. pkt. Der er i sådanne tilfælde tale om en såkaldt "billighedserstatning", og bestemmelsen anvendes årligt i relativt få tilfælde.

Sagen, **N. j. nr. 1878/99**, vedrørte en 36-årig dansk mand, der sammen med sine arbejdskolleger var på en endags bustur til Tyskland, hvor de gjorde indkøb hos købmand Otto Duborg. I køen foran købmandsbutikken var der opstået skænderi/tumult mellem en af skadelidtes arbejdskolleger og en kvinde fra et anden busselskab. Efterfølgende var denne arbejdskollega og dennes hustru blevet overfaldet af nævnte kvinde samt yderligere nogle personer. Skadelidte, der havde hørt om overfaldet, løb hen for at komme arbejdskollegaen til hjælp. Herunder blev skadelidte sparket på venstre albue, hvorved spolebenet brækkede. Inden det hidkaldte tyske politi nåede frem, var skadelidte kørt med bussen hjem. Efter samme dag at have været på skadestuen i Danmark anmeldte han næste dag (lige inden udløbet af nævnets 24 timers frist) episoden til politiet.

Skadelidtes rejseforsikringselskab anerkendte tilskadekomsten som en ulykke, men dækkede ikke erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Nævnet afslog erstatningsansøgningen i henhold til offererstatningslovens § 1, stk. 3, da tilskadekomsten var sket i udlandet, og da der ikke forelå sådanne særlige omstændigheder, at staten burde betale erstatning. Nævnet lagde endvidere vægt på, at der ikke var sikkerhed for, at skadevolderen var dansk.

Nævnet henviste herved til betænkning nr. 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 32, og Folketingstidende 1993-1994, Tillæg A, spalte 1365, og bemærkede, at det heraf fremgår, at bestemmelsen er tiltænkt et snævert anvendelsesområde, som nævnets praksis er i overensstemmelse med.

En dansk eksportchauffør søgte i sagen, **N. j. nr. 2876/97**, nævnet om erstatning som følge af et overfald i Tyskland. Skadelidte og hans kollega havde en juni-aften i 1997 parkeret deres lastbil i Freiburg ved det firma, hvor varerne næste morgen skulle aflæsses. Efter et restaurationsbesøg, hvorunder skadelidte havde drukket 7-8 øl og 3 whisky, gik han og kollegaen ved 23-tiden hen mod lastbilen. Undervejs kom de i en ordveksling med en større gruppe unge mennesker. Skadelidte gav dem herunder "fingeren", og det udviklede sig til et håndgemæng mellem ham og en af de unge mennesker. Kollegaen fik trukket skadelidte i retning mod lastbilen, men skadelidte vendte imidlertid tilbage og blev herefter slået af flere af de unge mennesker. Skadelidte kom på det lokale sygehus og anmeldte voldsepisoden til det tyske politi. Skadevolderne blev i juli 1998 dømt i Tyskland for overfaldet.

Skadelidte ansøgte nævnet om godtgørelse for svie og smerte samt om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Under sagens behandling blev det oplyst, at skaden var blevet anerkendt som arbejdsskade. Nævnet afslog ansøgningen såvel efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, 1. pkt., som efter 2. pkt. Om den sidstnævnte bestemmelse henviste nævnet til lovens forarbejder, hvoraf det

fremgår, at bestemmelsen navnlig tager sigte på eksportchauffører, der under erhvervsudøvelsen kan være særligt udsat for overfald. Nævnet angav, at bestemmelsen således ikke finder anvendelse, såfremt den pågældende er udsat for overfald i fritiden, f.eks. under “en tur i byen”.

Nævnet henviste i forbindelse hermed til den i Tyskland afsagte dom, hvori det var oplyst, at skadelidte blev overfaldet, “da han stærkt beruset var på vej fra restaurationsbesøg”. Nævnet måtte derfor lægge til grund, at skaden ikke var sket i forbindelse med erhvervsudøvelsen, men i fritiden.

5.5. NEDSÆTTELSE ELLER BORTFALD AF ERSTATNING SOM FØLGE AF EGEN SKYLD ELLER ACCEPT AF RISIKO.

OFFERERSTATNINGSLOVENS § 6 a.

I medfør af offererstatningslovens § 6 a finder ved afgørelser om erstatning dansk rets almindelige regler om skadevolderens erstatningsansvar anvendelse, herunder om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes eller afdødes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade.

N. j. nr. 896/98. Sagen vedrørte “et opgør” mellem 4 udenlandske mænd - 2 på hver side - der tidligere havde haft nogle indbyrdes voldelige kontroverser. Ansøgeren og hans kammerat havde opsøgt skadevolderne på bopælen, hvorefter parterne havde sloges parvis to og to. Ansøgeren slog “sin modstander” mange gange med en medbragt baseballkølle, mens denne til gengæld med et koben slog ansøgeren adskillige gange i hovedet og på kroppen samt med en springkniv tilføjede ansøgeren adskillige knivstik på kroppen. Ansøgeren blev herved tilføjet flere behandlingskrævende stiksår med sygehusophold på 11 dage til følge. 3 af knivstikkene var således gået gennem bughulen, hvorved tarm og milt var blevet perforeret, ligesom hans ene lunge var klappet sammen og blevet fyldt med væske.

Ansøgerens “modstander” blev ved straffedommen fundet skyldig i legemsangreb af særlig rå, brutal og farlig karakter med betydelig skade på legeme og helbred til følge, jf. straffelovens § 245, stk. 1, 2. pkt.

Retten fandt, at såvel ansøgerens “modstander” som ansøgerens kammerats “modstander” over for det angreb, de blev mødt med - baseballkølle - at have overskredet grænserne for lovligt nødværge efter straffelovens § 13, stk. 1, og stk. 2, idet der blev henset til det betydelige antal stiklæsioner og skaderne herved, og til, at muligheden for at flygte til fods havde stået åbent for dem.

Efter omstændighederne fandt retten imidlertid, at straffen burde bortfalde i medfør af straffelovens § 84, stk. 1, nr. 1 (“ved overskridelse af nødværge”) og nr. 4 (på grund af en af skadelidte “ved retsstridigt angreb eller grov fornærmelse fremkaldt oprørt sindsstemning”).

Eventuelle erstatningskrav var ved dommen blevet udskudt til eventuelt civilt søgsmål.

Nævnet afslog ansøgerens erstatnings- og godtgørelseskrav i medfør af offererstatningslovens § 6 a.

Nævnet havde herved lagt vægt på, at det i straffedommen var angivet, at ansøgeren - medbringende en baseballkølle - sammen med en kammerat havde opsøgt de tiltalte, og at de tiltaltes straf for knivstikkeriet efter de omtalte bestemmelser i straffeloven var bortfaldet.

Ansøgerens kammerats ansøgning til nævnet blev i sagen, **N. j. nr. 897/98**, afgjort på tilsvarende vis med et afslag efter offererstatningslovens § 6 a.

5.6. FRADRAG EFTER OFFERERSTATNINGSLOVENS § 7, STK. 1.

Som anført i indledningen under pkt. 1, er det under alle omstændigheder en betingelse for nævnets udbetaling af erstatning og godtgørelse, at der foreligger en overtrædelse af straffeloven. Offererstatningslovens § 7, stk. 1, medfører, at erstatning alligevel ikke kan udbetales fra nævnet, hvis skaden dækkes fra anden side, f.eks. i form af sociale ydelser, løn under sygdom, forsikringer m.m.

I sagen, **564/99**, forelå en lidt speciel situation i relation til navnlig § 7, stk. 1, i offererstatningsloven, men tildels også lovens § 1.

En udviklingshæmmet og autistisk mand, der var anbragt på institution, gik på gaden sammen med en pædagog fra institutionen. Manden rev sig pludselig løs fra pædagogens arm og skubbede kraftigt til den 87-årige skadelidte, der i det samme passerede forbi. Skadelidte faldt omkuld og pådrog sig et kompliceret brud på venstre håndled. Anklagemyndigheden frafaldt tiltalen for vold i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 2, jf. stk. 3, under hensyn til skadevolderens personlige forhold og til, at almene hensyn ikke krævede påtale. Ifølge de lægelige oplysninger var skadevolderen middelsvært til svært retarderet, og hans udviklingstrin svarede til et barn på 2 år. Han var ikke i stand til at være "forpligtende i sine medmenneskelige forhold".

Skadelidte ansøgte nævnet om erstatning og godtgørelse.

Under sagsbehandlingen blev det oplyst, at institutionen havde tegnet en kollektiv ansvarsforsikring for beboerne, og at episoden var blevet anmeldt til forsikringsselskabet.

Forsikringsselskabet havde imidlertid afvist anmeldelsen med den begrundelse, at forholdet var begået med forsæt. Selskabet kunne alene dække skaden, hvis skaden beviseligt skyldtes skadevolderens sindstilstand.

Nævnet udvirkede herefter en nærmere redegørelse fra institutionens forstander om skadevolderens sindstilstand i forhold til det konkrete hændelsesforløb.

Da selskabet fortsat afviste anmeldelsen, besluttede nævnet efter omstændighederne at anse tilskadekomsten for omfattet af offererstatningslovens § 1.

Nævnet tilkendte skadelidte et acantobeløb i godtgørelse for svie og smerte og forelagde i øvrigt sagen for Arbejdsskadestyrelsen til vurdering af eventuelt varigt mén og til fastlæggelse af stationærtidspunktet.

Efterfølgende meddelte forsikringsselskabet, at man nu anerkendte erstatningspligten og var indstillet på at betale de erstatnings- og godtgørelsesbeløb, nævnet hidtil havde udbetalt.

Forsikringsselskabet refunderede herefter nævnet udgifterne til svie og smerte, fysioterapi samt gebyret på 4.300 kr. i forbindelse med forelæggelsen for Arbejdsskadestyrelsen.

Sagen er endnu ikke afsluttet, men det må forventes, at forsikringsselskabet i overensstemmelse med Arbejdsskadestyrelsens kommende udtalelse vil udbetale skadelidtes resterende krav, således at nævnet som følge af forsikringsdækning endeligt i medfør af offererstatningslovens § 7, stk. 1, kan afslå den indgivne ansøgning.

I sagen, **N. j. nr. 411/98**, blev en 35-årig mand, der var udlært lastbilchauffør og skibsbygger, men som i de seneste par år havde arbejdet på et slagteri som chauffør/slagter, i september 1997 af rockere tildelt adskillige spark i hovedet og på kroppen. En af gerningsmændene var bl.a. hoppet op og med begge ben landet på ansøgerens hoved, mens denne havde ligget ned. Ansøgeren havde herved pådraget sig en ret alvorlig hjerneskade i form af bevidstløshed, kraniebrud og hjernekvæstelse, der medførte en lettere posttraumatisk demens. Arbejdsskadestyrelsen vurderede méngraden til 25 % og erhvervsevnetabet til 50 %, mens stationærtidspunktet blev anset for 1 år efter tilskadekomsten. Det var under sagen oplyst, at ansøgeren ca. 3

måneder efter tilskadekomsten i en kort periode havde oppebåret en lønindkomst på ca. 10.000 kr. ved deltidsarbejde af vekslende længde på slagteriet. Efter afskedigelse fra slagteriet i marts 1999 modtog ansøgeren arbejdsløshedsunderstøttelse. Ansøgeren, der nu var 37 år, havde intet ønske om at gå på førtidspension, ”idet han i størst muligt omfang ønskede at klare sig selv uden indblanding af offentlige autoriteter”. Ansøgerens advokat fremhævede i den forbindelse over for nævnet, at det af Arbejdsskadestyrelsen vurderede erhvervsevnetab på 50 % ikke uden videre var ensbetydende med tilkendelse af forhøjet almindelig førtidspension. Advokaten henviste herved til, at kommunerne normalt først prøver en pensionsansøgers arbejdsevne på forskellige arbejdsprøvningsinstitutter, inden der tages stilling til, om der skal tilkendes førtidspension efter forsøgt revalidering.

Nævnet tilkendte ansøgeren tabt arbejdsfortjeneste for tiden indtil stationærtidspunktet, ligesom nævnet betalte godtgørelse for svie og smerte i sygeperioden.

Godtgørelsen for varigt mén blev dækket af forsikringsydelse, jf. offererstatningslovens § 7, stk. 1.

Om erhvervsevnetabet på 50 % udtalte nævnet, at ansøgeren umiddelbart syntes berettiget til førtidspension efter § 14, stk. 3, i lov om social pension, og da nævnet efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, ikke kan betale erstatning, hvis skaden dækkes fra anden side, f.eks. ved ydelser efter den sociale lovgivning, besluttede nævnet ikke at tilkende hele erstatningen på nuværende tidspunkt, men at afvente kommunens stillingtagen til eventuel førtidspension. Nævnet tilkendte i stedet for ansøgeren et acontobeløb på 100.000 kr. i erstatning for erhvervsevnetab ud fra forudsætningen om, at ansøgeren ville vise sig at være berettiget til forhøjet almindelig førtidspension. I den tilkendte erstatning fratrak nævnet derfor den kapitaliserede værdi af forhøjet almindelig førtidspension. Sagen blev herefter i november 1999 udsat således, at nævnet senest ved udgangen af november 2000 ville kontakte ansøgeren for at få oplyst, om de erhvervsmæssige eller pensionsmæssige forhold til den tid måtte være endeligt afklaret.

I en noget tilsvarende sag, **N. j. nr. 1335/97**, fandt nævnet ligeledes alene at kunne tilkende erstatning for erhvervsevnetab og mén godtgørelse som et acontobeløb. Sagen vedrørte en 30-årig mand, der i september 1996 var blevet brutalt overfaldet med slag, herunder med en flaske, og spark. Gerningsmændene var for overtrædelse af straffelovens § 245 og 246 blevet straffet med henholdsvis 1 år og 3 år. Ved strafudmålingen på 3 års fængsel var især lagt vægt på, at denne gerningsmand mindst en gang havde taget tilløb og hoppet op for derpå med begge fødder at lande i hovedet på den bevidstløse skadelidte.

Ved overfaldet pådrog skadelidte sig kraniebrud og kvæstelse af hjernen. Efterfølgende var der lammelse af højre side og af ansigtsmusklen samt svære sproglige forstyrrelser. Efter genoptræning havde skadelidte varige følger efter hjernetraumatet i form af hukommelses- og koncentrationsproblemer samt besvær med indlæring. Skadelidte var endvidere psykisk ændret og havde et øget søvnbehov. Samlet havde tilskadekomsten medført en let til middelsvår intellektuel reduktion.

Arbejdsskadestyrelsen vurderede méngraden til 60 % og erhvervsevnetabet til 65 % samt udtalte herom, at det var forbundet med stor usikkerhed, om skadelidte vedvarende ville kunne bestride et af kommunen tilvejebragt fleksjob eller andet tilsvarende arbejde. Stationærtidspunktet blev fastsat til december 1997.

Det var under sagen oplyst, at skadelidte i maj 1998 havde indgivet ansøgning om pension, men senere havde trukket denne tilbage.

Nævnet, der i øvrigt tilkendte skadelidte bl.a. godtgørelse for svie og smerte og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, udbetalte acontobeløb henholdsvis på 40.000 kr. vedrørende varigt mén og på 240.000 kr. vedrørende erhvervsevnetab. Nævnet fandt i øvrigt at måtte afvente, at bopælskommunen ved revalidering, aktivering eller andre tiltag fik afklaret de erhvervsmæs-

sige og pensionsmæssige forhold, idet dette havde betydning for tildeling af erstatning fra anden side, jf. herved offererstatningslovens § 7, stk. 1. Umiddelbart syntes skadelidte berettiget til førtidspension, og nævnet havde derfor beregnet acotobeløbene ud fra den forudsætning, at skadelidte ville være berettiget til mellemste førtidspension, der består af et grundbeløb, pensionstillæg og invalidtetsbeløb. I erstatningen for erhvervsevnetab fradrog nævnet derfor den kapitaliserede værdi af grundbeløbet og pensionstillægget, mens den kapitaliserede værdi af invalidtetsbeløb blev fradraget i mén godtgørelsen. Nævnet udsatte herefter sagen 1 år til udgangen af oktober 2000 på, at der skete den fornødne afklaring af skadelidtes erhvervmæssige eller pensionsmæssige forhold.

Sagen, **N. j. nr. 1826/96**, adskilte sig fra de 2 ovenstående sager ved, at nævnet tilkendte godtgørelsesbeløbet for varigt mén, men besluttede ikke at udbetale acotobeløb vedrørende erhvervsevnetaberstatningen. Den 36-årige skadelidte, der i 1992 indvandrede til Danmark, blev i januar 1996 overfaldet og pådrog sig knivstik i højre side af ansigtet, venstre underarm samt højre arm og skulder/kraveben. Arbejdsskadestyrelsen vurderede méngraden til 55 % som følge dels af partiel lammelse og krafttab i armen, dels på grund af opstået posttraumatisk angstneurose. Erhvervsevnetabet blev vurderet til 50 % under hensyn til skadens alvorlige art og omfang, samt ”at der er planer om at søge førtidspension på grund af skadens omfang”. Skadelidte var uden arbejde og havde siden 1992 modtaget kontanthjælp. Stationærtidspunktet var fastsat til maj 1997 – 16 måneder efter tilskadekomsten.

Under nævnsbehandlingen blev det oplyst, at kommunen havde besluttet, at der ikke skulle rejses ansøgning om pension på nuværende tidspunkt. Kommunens beslutning var truffet i henhold til pensionslovens § 20 A., hvorefter alle behandlingsmuligheder først skal være afprøvet, inden kommunen påbegynder sagsbehandling om førtidspension. Kommunen havde ikke anset dette for tilfældet og havde i første omgang henvist skadelidte via lægen til en psykiater.

Nævnet tilkendte skadelidte ca. 166.000 kr. i fuld mén godtgørelse, da en eventuel pension på grundlag af et erhvervsevnetab på 50 % alene umiddelbart syntes at ville udløse forhøjet almindelig førtidspension, hvori f.eks. invalidtetsbeløb, der efter nævnspraksis skal fratrækkes i mén, ikke indgår.

Nævnet fandt, at en årsløn på 135.000 kr. kunne lægges til grund ved beregning af eventuel erstatning for erhvervsevnetab. Såfremt skadelidte senere måtte blive tilkendt forhøjet almindelig førtidspension, ville kapitalværdien heraf, jf. offererstatningslovens § 7, stk. 1, overstige den erhvervsevnetaberstatning, skadelidte kunne tilkendes.

Nævnet besluttede på det foreliggende grundlag at udskyde afgørelsen om eventuel tilkendelse af erstatning for erhvervsevnetab og således afvente, at kommunen ved aktivering, revalidering eller andre tiltag fik afklaret, om skadelidte inden for en overskuelig tid som følge af tilskadekomsten skulle tildeles førtidspension, jf. herved lovens § 7, stk. 1. Såfremt nævnet ikke forinden havde hørt fra skadelidte/advokaten, ville nævnet selv inden udgangen af oktober 2000 forhøre sig om, hvorvidt skadelidtes erhvervs- eller pensionsmæssige forhold var blevet afklaret.

Sagen, **N. j. nr. 647/98**, vedrørte et særligt tilfælde, hvor skadelidte først af en gerningsmand var blevet tildelt et knivstik i ryggen og derefter i forbindelse med den efterfølgende operation havde pådraget sig en af patientforsikringsloven omfattet komplikation i form af lejringskade. Opgørelsen af godtgørelsen for svie og smerte og for varigt mén blev derfor delt op i det, der relaterede sig til henholdsvis voldsepisoden og til patientskaden.

Skadelidte blev i august 1997 i sin lægekonsultation stukket med en spids kniv i højre side af ryggen, der medførte læsion af højre lunge, højre mellemgulvsmuskel og leveren samt luft i

højre brysthule. Skadevolderen blev for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, ved landsrettens anke dom idømt fængsel i 2 år og dømt til at betale erstatning og godtgørelse.

Arbejdsskadestyrelsen vurderede méngraden til 40 % fordelt med 20 % for det neurologiske mén og med 20 % for de psykologiske følger. Erhvervsevnetabet blev vurderet til 20 %.

Af patientforsikringens afgørelse fremgik, at man havde vurderet, at skadelidtes sygdomsforløb - såfremt behandlingen på hospitalet var forløbet normalt - ville have medført 10 sengeliggende sygedage og 50 ikke-sengeliggende sygedage. Da skadelidte imidlertid rent faktisk havde været sengeliggende syg i 11 dage og ikke-sengeliggende syg i 132 dage, udbetalte patientforsikringen godtgørelse for svie og smerte med 1 sengeliggende dag á 160 kr. og 82 ikke-sengeliggende dage á 70 kr., i alt 5.900 kr. med renter fra skadedatoen.

På tilsvarende vis vurderede patientforsikringen, at méngraden som følge af behandlingsskaden kunne fastsættes til 12 %, således at der på grundlag af et beløb på 3.040 kr. pr. méngrad blev udbetalt 36.480 kr. med renter fra skadedatoen.

Nævnet kunne herefter for så vidt angik posterne, der til dels faldt sammen med patientforsikringens, tilkende skadelidte det "fuldt" beregnede beløb for godtgørelse for svie og smerte og for mén godtgørelse dog således, at der i begge disse beløb blev fratrukket de af patientforsikringen udbetalte "andele heraf", jf. offererstatningslovens § 7, stk. 1.

Det bemærkes, at patientforsikringen havde vurderet, at skadelidte ikke havde noget erhvervsevnetab på 15 % eller derover. Nævnet tilkendte skadelidte ud fra den af Arbejdsskadestyrelsen vurderede erhvervsevnetabsprocent på 20 en erstatning herfor på knap 640.000 kr.

I sagen, **N. j. nr. 553/98**, var der spørgsmål om, hvorvidt skadelidtes tandskade, der var tildelt ham i en restaurant, måtte være sket i arbejdstiden. Hvis dette var tilfældet, var skaden dermed dækket af lov om arbejdsskadeforsikring, således at skadelidte måtte søge skaden dækket hos restaurantejerens forsikring, jf. lov om arbejdsskadeforsikring sammenholdt med offererstatningslovens § 7, stk. 1.

Således som sagen umiddelbart forelå oplyst, måtte nævnet lægge til grund, at den 42-årige skadelidte den pågældende dag i januar 1998 havde opholdt sig det meste af dagen i restauranten, hvor han havde hjulpet ejeren. Han havde selv drukket 4-5 øl, da han på et tidspunkt bad en russer om at forlade stedet på grund af en misstemning mod denne og endnu en russer. En gæst kom hen og satte sig på ryggen af den ene af russerne, hvorefter skadelidte tog fat om denne gæst for at stoppe dem. Tilsyneladende var det hele faldet til ro, men pludselig lød der klirren af glas, formentlig fordi den nævnte gæst havde ryddet et bord. Skadelidte gik derfor ud i køkkenet og ringede til politiet. Da han kom ind for at hente sine briller, bad han gæsten om at forsvinde. Herefter slog gæsten ham i ansigtet, hvorved han knækkede 2 tænder.

Nævnet afslog i første omgang at ville erstatte tandskaden, da skadelidte efter sin egen forklaring måtte anses for at have opholdt sig i baren efter aftale med ejeren for at hjælpe/gå til hånd, hvis dette blev nødvendigt. Nævnet henviste derfor skadelidte til at fremsætte erstatningskravet over for det forsikringsselskab, hvori restaurantejeren som hans arbejdsgiver havde tegnet forsikring for sine ansatte.

Skadelidte anmodede nævnet om genoptagelse af sagen og oplyste herunder, at han kun om formiddagen havde hjulpet til i baren, og at han om eftermiddagen - da skaden skete - udelukkende havde været til stede som stamkunde og havde fundet det nødvendigt på eget initiativ at træde hjælpende til på grund af den opståede misstemning.

Nævnet fandt det efter de nu fremkomne oplysninger så tvivlsomt, om skadelidtes hjælp på skadestidspunktet kunne anses for omfattet af arbejdsskadeforsikringsloven, at nævnet besluttede at erstatte tandbehandlingsudgifterne.

Skadelidte var i sagen, **N. j. nr. 2690/98**, efter slagsmål mellem flere personer på en café gået udenfor for at komme væk. Mens han ventede på en bekendt, der skulle hente ham, bemærkede han en bil, der pludselig gassede kraftigt op. Nogle tilstedeværende råbte til skadelidte, at han skulle passe på, men han nåede ikke at komme væk, før bilen påkørte ham. Bilen bakkede og kørte igen frem mod ham, hvorved han blev påkørt på højre ben. Herefter kørte bilen væk. Bilen blev senere fundet et stykke derfra. Bilens ejer forklarede, at han havde lånt bilen ud til sin lillebror, der havde lånt den videre til en anden bror - den i sagen sigtede skadevolder - der på gerningstidspunktet havde været sammen med en kammerat. Sigtede nægtede at kende til påkørslen og henviste til, at hans kammerat i løbet af aftenen havde fået bilnøglen. Da sigtede skulle afhente bilen, så han, at politiet var ved at fjerne bilen.

Politiet opgav senere påtalen i sagen på grund af usikkerheden ved at udfinde rette gerningsmand.

Skadelidte havde pådraget sig brud på højre knæ og søgte nævnet om bl.a. godtgørelse for svie og smerte samt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Nævnet anså tilskadekomsten for omfattet af offererstatningsloven. Da skaden imidlertid var forvoldt ved påkørsel af en personbil, henviste nævnet i medfør af offererstatningslovens § 7, stk. 1, skadelidte til at søge skaden dækket fra bilens lovpligtige ansvarsforsikringsselskab.

Nævnet tilføjede, at skaden kunne genoptages i nævnet, hvis skaden ikke måtte blive dækket af forsikringen.

N. j. nr. 2432/98. En 55-årig kvindelig lærer blev i november 1997 i en undervisningstime i 6. klasse af en elev pludselig stukket med en spids blyant i halsen lige over nøglebenet. Efterfølgende kastede eleven en skraldespand efter hende, men ramte ikke. På halsen fremkom en hudperforation og en mindre blødning. Dagen efter opstod der venstresidig lammelse af hendes arm, ben og ansigt samt blindhed. Efterfølgende forsvandt lammelserne, og blindheden aftog, således at skadelidte kunne se om end noget uskarpt. Ifølge lægeerklæring var alle symptomer psykisk betinget. Det blev anset for usandsynligt, at skadelidte på ny kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Skadelidte ønskede som følge af det særlige lærer/elevforhold ikke at politianmelde episoden, der blev anerkendt som en arbejdsskade.

Skadelidte fremsatte krav om godtgørelse for svie og smerte for en periode af ca. 9 måneder samt erstatning for behandlingsudgifter "i det omfang, disse ikke dækkes af arbejdsskadeforsikringen".

Det blev under sagen oplyst, at skadelidte selv ville søge erstatning og godtgørelse hos den skadeforvoldende skoleelev og i øvrigt gennem arbejdsskadeforsikringen.

Nævnet meddelte herefter skadelidte, at tilskadekomsten var omfattet af offererstatningsloven, men at nævnet efter lovens § 7, stk. 1, ikke kunne betale erstatning, hvis skaden blev dækket fra anden side, f.eks. af skadevolderen eller forsikringer, herunder arbejdsskadeforsikringen.

Efter aftale med skadelidtes advokat har nævnet sat sagen midlertidig i bero på en afklaring af de omtalte dækningsmuligheder.

En 37-årig førtidspensionist blev i sagen, **N. j. nr. 490/97**, overfaldet med slag og spark i ansigtet, der medførte gener i form af nedsat hukommelse og hørelse samt tinnitus. På tilskadekomsttidspunktet i juli 1996 oppebar skadelidte forhøjet almindelig førtidspension, da hans erhvervsevne var nedsat med halvdelen. Han kunne dog dengang varetage bijobs. Som følge af volden blev skadelidte tilkendt mellemste førtidspension

Arbejdsskadestyrelsen vurderede varigt mén til 15 % og erhvervsevnetabet til 50 %, "idet skadelidte ikke længere er i stand til at varetage bijobs og nu er modtager af mellemste førtidspension". Stationærtidspunktet blev angivet til 6 måneder efter tilskadekomsten.

Nævnet tilkendte skadelidte godtgørelse for svie og smerte og ca. 300.000 kr. i erstatning for tab af erhvervsevne. Nævnet henviste ved beregningen af godtgørelse for varigt mén til, at der i den forhøjede almindelige førtidspension indgik et førtidsbeløb på 11.616 kr., der bortfaldt ved tilkendelsen af mellemste førtidspension, hvori der i stedet var indeholdt et invaliditetsbeløb på 22.248 kr. Efter praksis fratrækkes invaliditetsbeløb - kapitaliseret - fuldt ud i mén-godtgørelse, mens førtidsbeløb - ligeledes kapitaliseret - fratrækkes i erstatning for erhvervsevnetab. Uanset, at førtidsbeløbet og invaliditetsbeløbet således i praksis ikke fratrækkes i den samme ydelse, fandt nævnet i det foreliggende tilfælde, at der ved udbetalingen af mén-godtgørelsen ikke skulle ske fradrag af hele invaliditetsbeløbet, men kun med forskellen mellem de 2 beløb, da alene forskellen var udtryk for den reelle merydelse, som skadelidte havde fået tilkendt som følge af tilskadekomsten. Forskellen mellem de to former for førtidspension - 10.632 kr. - blev herefter kapitaliseret med 6 (= 63.792 kr.) og fratrukket i mén-godtgørelsen på 15 % , der blev beregnet til 45.300 kr. (3.020 kr. x 15%). Da det kapitaliserede beløb således oversteg den opgjorte mén-godtgørelse, havde nævnet i henhold til offererstatningslovens § 7, stk. 1, ikke mulighed for at udbetale noget beløb herfor.

Afgørelsen er for så vidt angår den konkrete sag en fravigelse af sædvanlig nævnspraksis, hvorefter nævnet i medfør af offererstatningslovens § 7, stk. 1, ellers altid har fratrukket det fulde kapitaliserede invaliditetsbeløb ved udbetaling af godtgørelse for varigt mén.

En 31-årig overkonstabel blev i sagen, **N. j. nr. 1313/97**, under tjenesten på kasernen ramt i venstre øje af en gaffel, som en kollega i grov kådhed i en afstand af 2 ½ - 3 m havde kastet hen mod ham for at ville ramme et stålskab ved siden af. Ved straffedommen blev skadevolderen idømt en betinget hæftestraf for overtrædelse af straffelovens § 252 ("grov kådhed eller på lignende hensynsløs måde voldt nærliggende fare for nogens liv eller førlighed") og § 249 ved uagtsomt at have tilføjet skadelidte betydelig skade, idet der tilføjedes varig skade på øjet med kun et resterende orienterende perifert syn.

Tilskadekomsten blev anerkendt som arbejdsskade med et erhvervsevnetab på 15 %.

Skadelidte søgte nævnet om godtgørelse og erstatning. Arbejdsskadestyrelsen vurderede méngraden til 25 % og erhvervsevnetabet ligeledes til 25 %.

Ved udbetalingen af erhvervsevnetaberstatningen på 374.697 kr. (årslønnen før skaden = 249.798 kr. x 6 x 25 %) fratrak nævnet i henhold til offererstatningslovens § 7, stk. 1, den kapitaliserede værdi af den løbende ydelse, som skadelidte i medfør af arbejdsskadeforsikringsloven var tilkendt for tab af erhvervsevne.

Den løbende ydelse på 2.498 kr. pr. måned blev efter de særlige omsætningsregler efter arbejdsskadeforsikringsloven kapitaliseret med 10,034 baseret på skadelidtes alder - 31 år - på skadestidspunktet. Den hermed opgjorte kapitaliserede værdi af den løbende ydelse på 300.779,18 kr. (2.498 kr. x 12 x 10,034) blev herefter fratrukket i erhvervsevnetaberstatningen på 374.697 kr., således at alene forskellen på 73.917,82 kr. blev udbetalt.

Efterfølgende traf Arbejdsskadestyrelsen i medfør af arbejdsskadeforsikringsloven en ny afgørelse, idet man nu fandt, at skadelidtes erhvervsevne måtte anses for nedsat med mindre end 15 %. Efter arbejdsskadeforsikringsloven er der hjemmel til at foretage en sådan revision, og den ændrede opfattelse indebar, at der hermed ikke længere kunne udbetales erhvervsevnetaberstatning efter denne lov.

En tilsvarende adgang til revision findes ikke i erstatningsansvarslovens § 11 om genoptagelse.

Nævnet måtte herefter nedsætte det beløb på oprindeligt 300.779,18 kr., der var fratrukket efter arbejdsskadeforsikringsloven, og alene fratække det beløb, som skadelidte havde nået løbende at få udbetalt i medfør af denne lov. Dette beløb blev opgjort til 70.581 kr.

Ud over det allerede udbetalte beløb på 73.917,82 kr. i erstatning for erhvervsevnetab udbetalte nævnet således 230.198,18 kr., hvorved skadelidte samlet havde fået udbetalt 374.697 kr.

5.7. KRAVET OM ANMELDELSE AF LOVOVERTRÆDELSEN TIL POLITIET UDEN UNØDIGT OPHOLD.

OFFERERSTATNINGSLOVENS § 10.

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er erstatning fra staten betinget af, at lovovertrædel- sen uden unødigt ophold er anmeldt til politiet. Efter nævnets praksis anses en politianmeldel- se, der er indgivet inden 24 timer efter gerningstidspunktet, i almindelighed for indgivet uden unødigt ophold.

Politiets efterforskning er nødvendig for at konstatere, om der foreligger en straffelovsver- trædelse og hermed tillige nødvendig for at sikre mod misbrug af erstatningsordningen. I lo- vens § 10, stk. 2, er bestemt, at erstatning kan ydes i særlige tilfælde, selv om betingelsen i stk. 1 ikke er opfyldt.

I årsberetningen for 1991, side 12-14, har nævnet redegjort for de vejledende principper ved nævnets stillingtagen til erstatningsansøgninger, hvor politianmeldelse slet ikke er indgivet, men hvor eventuelle pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn kan tale imod opretholdel- sen af lovbestemmelsens krav om politianmeldelse.

I sagen, N. j. nr. 2580/98, forelå netop et tilfælde, hvor pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn gjorde, at nævnet så bort fra den manglende politianmeldelse. En 65-årig lærer på en specialskole for voksne elever med forskellige handicaps i form af hjerneskade, autister m.m. blev på vej fra undervisningslokalet kaldt an af en elev, der er diagnosticeret med Aspergers syndrom (autisme), og som ville vise ansøgeren et hårdt slag på ansøgerens skulder. Selv om ansøgeren sagde nej, tildelte eleven ansøgeren meget hurtigt og præcist slaget på skulderen. Ved slaget pådrog ansøgeren sig en læsion af drejesenerne med betydelig indskrænket bevæ- gelighed. Tilskadekomsten blev anset som en arbejdsskade. Arbejdsskadestyrelsen vurderede méngraden til 15 %, erhvervsevnetabet til 50 % og stationærtidspunktet til ca. 2 måneder efter skadestidspunktet. Ansøgeren blev efterfølgende afskediget fra skolen og blev siden tilkendt mellemste pension, hvilket dog tillige var baseret på konstateringen af en alvorlig kræftlidel- se.

På grundlag af ansøgerens forklaring om hændelsesforløbet, der var bekræftet i en erklæring fra skolens forstander samt ved vidneforklaring fra en lærerkollega, anså nævnet tilskadekom- sten for omfattet af offererstatningsloven trods den manglende politianmeldelse. Nævnet til- kendte herefter ansøgeren et beløb på ca. 4.500 kr. i godtgørelse for svie og smerte for en sy- geperiode på ca. 2 måneder. Øvrige krav blev dækket efter arbejdsskadeforsikringsloven, jf. offererstatningslovens § 7, stk. 1.

En 18-årig ung mand var i sagen, N. j. nr. 2710/98, en juli-aften ude at løbe på rulleskøjter, da han pludselig hørte et skud fra luftgevær/pistol og umiddelbart efter mærkede smerter i højre overarm og venstre knæ. Først da han kom hjem og så, at der var blod på t-shirten og bukserne, blev han klar over at være blevet beskudt. Efter at have rensset sårene gik han i seng. Næste morgen var han ikke i stand til at rejse sig op, hvorfor moderen kørte ham til skadestu- en. Den næste dag fik han opereret haglet ud af knæet. Efterfølgende opstod der betændelse i knæet, og skadelidte måtte på ny gennemgå en operation.

Skudepisoden havde fundet sted en onsdag aften. Da nærpolitistationen havde weekendlukket, havde skadelidtes mor først om mandagen telefonisk anmeldt tilskadekomsten til politiet. Nævnet besluttede i medfør af lovens § 10, stk. 2, at se bort fra den sene politianmeldelse under hensyn til, at der efter de foreliggende oplysninger ikke kunne være tvivl om, at skadelidte havde været udsat for en straffelovsovertrædelse sammenholdt med, at en tidligere anmeldelse konkret næppe ville have haft efterforskningsmæssig betydning, da skadelidte først var blevet klar over at være blevet ramt, da han var kommet hjem.

N. j. nr. 197/99. En 46-årig mand af italiensk afstamning var sammen med nogle italienske turister, han havde mødt tidligere på dagen, taget til Christiania. Han kendte Christiania fra tidligere ansættelse på en restaurant på stedet. Han havde på et tidspunkt stået ved bord - som han senere opdagede måtte være et "pusher-bord" - hvor han pludselig var blevet antastet af en mand, der havde talt ophidset til ham. Han havde herefter fået et "totalt blackout" og var blevet hjulpet ud i en ambulance. På hospitalet var han blevet syet i ansigtet og havde telefonisk talt med en ven, der senere var rejst til Italien. Han var herefter indlagt i 3 dage, og efter yderligere 2 dage var han taget ud til Christiania, hvor hans veninde boede og arbejdede. Hun havde forinden talt med de mænd, der havde slået skadelidte, og han havde også selv talt med disse mænd om episoden. Først 9 dage efter tilskadekomsten anmeldte han episoden til politiet med oplysning om, at hans veninde og andre på Christiania kendte navnene på gerningsmændene, men at de ville vente med at opgive navnene, indtil der samme aften på Christiania havde været afholdt et møde om voldsepisoden. Efter yderligere 4 dage afleverede skadelidte gerningsmændenes navne til politiet. Politiet måtte senere opgive påtalen, da den, der var blevet sigtet, nægtede at kende noget til forholdet.

Nævnet afslog ansøgningen om erstatning i medfør af offererstatningslovens § 10 under henvisning til, at politianmeldelsen ikke var sket uden unødigt ophold.

Skadelidtes advokat anmodede nævnet om at tage afgørelsen op til nyvurdering i lyset af, at skadelidte som udlænding havde en del sprogvanskeligheder, var uden kendskab til det danske retssystem, og havde været sengeliggende syg hjemme i ca. 12 dage efter hospitalsudskrivningen.

Nævnet fastholdt sit afslag navnlig under hensyn til, at skadelidtes tilstand efter tilskadekomsten ikke havde været af en sådan art, at det ikke havde været muligt for ham at indgive anmeldelse tidligere end sket, ligesom det blev tillagt en vis betydning, at skadelidte ikke straks havde opgivet gerningsmændenes navne til politiet.

Nævnet føjede til, at kravet om politianmeldelse uden unødigt ophold især skyldes hensynet til opklaring af sagen, herunder muligheden for at sikre eventuelle vidneforklaringer og om muligt at retsforfølge en eventuel skadevolder. I det foreliggende tilfælde var anmeldelsen sket så sent, at dette ikke havde været muligt.

En 19-årig ung mand var i sagen, **N. j. nr. 2820/98**, i august 1998 under en musikfestival under noget tumult på dansegulvet pludselig blevet tildelt et knytnæveslag i ansigtet, hvorved han var blevet bevidstløs. Festivalens vagter var kommet til stede og havde taget sig dels af skadelidte, dels af den formentlige skadevolder. Skadelidte var blevet tilset af en tandlæge i skadestueteltet på festivalen, mens den formentlige skadevolder var blevet ført hen til politiets tilstedeværende vagtvogn, hvor han efter en kort registrering var blevet bortvist. Senere måtte politiet opgive påtale imod den pågældende på grund af usikkerhed om rette gerningsmand. Et vidne havde forklaret, at han havde set, at skadelidte på dansegulvet var blevet slået i ansigtet.

Skadelidte havde først anmeldt episoden til politiet efter 3 døgn.

Nævnet anså tilskadekomsten for omfattet af offererstatningslovens § 10, stk. 2, idet nævnet herved lagde vægt på, at såvel vagterne som politiet havde været til stede, og at et vidne havde forklaret om selve voldsepisoden. På denne baggrund, og da skadelidte kunne have haft en vis føje til at tro, at de pågældende vagter havde taget sig af selve politianmeldelsen, så nævnet efter omstændighederne bort fra den sene anmeldelse.

Nævnet tilkendte skadelidte ca. 7.000 kr. i udgift til tandbehandling.

N. j. nr. 2420/98. En 22-årig mand stod en søndag morgen sammen med en kammerat på en togstation nær København og ventede på en taxa, da en mand umotiveret stødte ind i ham. Manden fortsatte forbi, men vendte pludselig om og tildelte skadelidte et knytnæveslag på kæben, idet han samtidig udtalte, at de ikke skulle grine af ham. Manden gav skadelidte yderligere et knytnæveslag i ansigtet, og inden de var kommet væk fra manden, lykkedes det dem at sparke skadelidte en gang i maven. Skadelidte og kammeraten kørte herefter af sted i taxaen og ankom om aftenen til bopælen på Bornholm. Da han næste dag - mandag - havde smerter i kæben, tog han ved 13-tiden til lægen, der konstaterede kæbebrud. Tirsdag kl. 11.10 - over 2 dage efter voldsepisoden - indgav skadelidtes mor anmeldelse herom til politiet. Skadelidte ansøgte nævnet om godtgørelse for svie og smerte for en sygeperiode på ca. 1 ½ måned.

Nævnet besluttede efter omstændighederne i medfør af offererstatningslovens § 10, stk. 2, at bortse fra, at politianmeldelsen først var sket ca. 2 dage efter tilskadekomsten og tilkendte skadelidte godtgørelsen. Nævnet havde herved lagt vægt på, at der efter de foreliggende oplysninger ikke var tvivl om, at skadelidte havde været udsat for vold, og at anmeldelsen i øvrigt var sket inden 24 timer efter lægebesøget, hvorunder kæbebruddet var blevet konstateret.

En 29-årig mand var i sagen, **N. j. nr. 2204/98**, blevet overfaldet en søndag morgen på toilettet på et værtshus. Han havde været noget beruset og kunne derfor ikke huske de nærmere omstændigheder ved voldsudøvelsen. Han kunne dog huske, at 3 andre mænd ude på toilettet havde generet ham, og at han havde svaret dem igen. På vej hen til håndvasken var han blevet sparket hårdt over det ene ben, hvorved han var faldet om. Han blev af sin bror hjulpet på hospitalet, hvor man konstaterede et brækket ben og et blåt øje med en lille flænge over øjenlåget.

En dørmænd på værtshuset havde en andenhåndsberetning om episoden ude på toilettet, herunder at skadelidte skulle have skubbet til en mand, der havde slået skadelidte i ansigtet. Skadelidte skulle herved være faldet og have brækket benet.

Skadelidtes mor havde telefonisk politianmeldt episoden tirsdag formiddag, dvs. først over 2 dage efter tilskadekomsten, idet hun samtidig havde oplyst, at skadelidte var hospitalsindlagt. Nævnet fandt, at voldsepisoden efter omstændighederne kunne anses for omfattet af offererstatningslovens § 10, stk. 2, og tilkendte skadelidte ca. 21.000 kr. i godtgørelse for svie og smerte (sygeperiode på 258 dage) og ca. 28.000 kr. i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

I sagen, **N. j. nr. 2279/96**, anmeldte skadelidte torsdag den 25. april 1996 kl. 14.00 til politiet, at han tirsdag den 23. april 1996 kl. 05.30 var blevet overfaldet af 2 ukendte mænd, mens han sad og spillede på mundharmonika ud for Woodstock på Christiania. Han kom umiddelbart efter overfaldet på skadestuen, hvor man konstaterede hævelse og fejlstilling af næsen og 2 udslåede tænder.

Da der ikke var oplyst særlige grunde til den sene politianmeldelse, afslog nævnet i december 1996 ansøgningen i medfør af lovens § 10, stk. 1.

I januar 1997 afslog nævnet en anmodning fra skadelidtes læge om sagens genoptagelse

I juni 1997 anmodede skadelidtes socialrådgiver nævnet om en "revurdering" og henviste ud over smerte- og choktilstanden til, at skadelidte ifølge hospitalets skadeseddel ikke var blevet

adspurgt om samtykke vedrørende oplysninger til politiet, og at skadelidte - hvis dette var sket - ville være blevet opmærksom på vigtigheden af en hurtig anmeldelse.

Nævnet fastholdt i skrivelse af juli 1997 afslaget og henviste på ny til sin praksis vedrørende lovens bestemmelse om politianmeldelse "uden unødigt ophold".

I december 1998 anmodede skadelidtes advokat om sagens genoptagelse under henvisning til, at der nu var udfundet en gerningsmand til overfaldet.

Ved dom af marts 1999 blev en tiltalt dømt for overfaldet på skadelidte dog således, at det ikke fandtes bevist, at denne tiltalte var ansvarlig for, at skadelidtes tænder var slået ud.

Nævnet fandt, at udfindelsen af den ene gerningsmand og den efterfølgende straffedom var en sådan særlig omstændighed, at nævnet i henhold til lovens § 10, stk. 2, så bort fra den sene politianmeldelse. Herefter blev tilskadekomsten anset for omfattet af loven, og nævnet tilkendte skadelidte godtgørelse for svie og smerte for 2 sengeliggende sygedage samt erstatning på ca. 25.000 kr. for tandbehandlingsudgifter.

5.8. KRAVET OM NEDLÆGGELSE AF ERSTATNINGSPÅSTAND ELLER FORBEHOLD OM ERSTATNING I FORBINDELSE MED STRAFFESAG MOD SKADEVOLDEREN.

OFFERERSTATNINGSLOVENS § 10.

I sagen, **N. j. nr. 2942/98**, ansøgte skadelidte nævnet om erstatning/godtgørelse som følge af et knytnæveslag i ansigtet, der havde medført hævelse og misfarvning omkring venstre øje.

Under straffesagen mod skadevolderen mødte skadelidte op, men ønskede i henhold til retsplejelovens § 171 (nærmeste pårørende) ikke at afgive forklaring.

Ifølge retsbogen havde skadelidte ikke fremsat eller forbeholdt sig noget erstatningskrav.

Nævnet afslog den senere indgivne ansøgning i medfør af offererstatningslovens § 10, hvorefter det bl.a. er en betingelse for at opnå erstatning fra staten, at skadelidte under en eventuel straffesag mod skadevolderen nedlægger påstand om erstatning. Nævnet fandt i øvrigt ikke, at der efter de foreliggende oplysninger forelå et sådant særligt tilfælde, at man kunne bortse herfra.

5.9. OM SKADELIDTES ERSTATNINGSKRAV - FASTSAT VED DOM - ER BINDEDE FOR NÆVNET.

OFFERERSTATNINGSLOVENS § 11 a.

Ved lovændringen i 1985 blev skadelidtes erstatningskrav - fastsat ved dom - et retskrav over for nævnet, dvs. at dommens bestemmelse om erstatningen og dennes størrelse er bindende for nævnet alene med de reduktioner, som nævnet skal foretage i henhold til §§ 7-10.

Imidlertid fastslår bestemmelsen i § 11a, stk. 2, at denne hovedregel ikke gælder i de tilfælde, hvor det kontradiktoriske princip har været sat ud af kraft, fordi "skadevolderen ... må anses for at have anerkendt kravet". I disse tilfælde har retten ikke foretaget en materiel prøvelse af det fremsatte krav, men har efter forhandlingsmaksimen efter retsplejelovens § 338 været bundet af parternes påstande og anbringender. I disse tilfælde skal nævnet derfor kunne prøve kravet administrativt.

I betænkning nr. 1014/1984 om retskrav på erstatning fra staten til ofre for forbrydelser er bestemmelsen nærmere omtalt på siderne 71- 72. Nævnet kan henvise til omtalen heraf i årsberetningen for 1996, side 28-29.

Under straffesagen i sagen, **N. j. nr. 1397/99**, havde den 75-årige skadelidte fremsat krav om godtgørelse for svie og smerte på 5.250 kr. beregnet fra tilskadekomsten i januar 1999 til midt i marts 1999, idet hun fortsat havde været plaget af gener og gået til genoptræning af den ved volden brækkede højre underarm.

Skadevolderen, der ved dommen var fundet skyldig i vold efter straffelovens § 244 og idømt dagbøder herfor, havde nedlagt påstand om frifindelse for godtgørelseskravet, subsidiært frifindelse mod betaling af godtgørelse kun frem til slutningen af januar 1999 svarende til det tidspunkt, hvor gipsen på underarmen efter hospitalets instruktion kunne have været taget af.

Dommen fastslog, at skadelidte, der var folkepensionist, ikke havde godtgjort, at hun havde krav på svie- og smertegodtgørelse for et længere tidsrum end erkendt af tiltalte. Godtgørelseskravet blev derfor taget til følge med 1.610 kr.

Da skadelidte ikke var tilfreds hermed, søgte hun Procesbevillingsnævnet om anketilladelse, hvilket blev afslået.

Under den efterfølgende nævnsbehandling fremlagde skadelidte en efter dommen udfærdiget lægeerklæring, hvorefter det måtte anses for dokumenteret, at skadelidte havde været syg også ud over den periode, hun havde fået tilkendt godtgørelse for ved dommen.

Nævnet, der i øvrigt i modsætning til dommen, tilkendte procesrente af godtgørelsesbeløbet fra tilskadekomstdagen, jf. erstatningsansvarslovens § 16, fandt ikke, at der i sagen forelå sådanne særlige omstændigheder, at der kunne tilkendes et højere beløb end det ved dommen fastsatte. Nævnet tilkendegav, at afgørelsen var truffet i medfør af offererstatningslovens § 11 a, hvorefter nævnet, når skadelidtes krav på erstatning og godtgørelse fra skadevolderen er afgjort ved dom, betaler det beløb, der er fastsat ved dommen.

Nævnet havde ved den truffede afgørelse lagt til grund, at der forelå en endelig, retskraftig dom. Nævnet fandt anledning til i forbindelse hermed at bemærke, at den for skadelidte beskikkede bistandsadvokat efter retsplejelovens § 991, stk. 1, kunne have anmodet retten om at udskyde behandlingen af det dengang endnu udokumenterede yderligere godtgørelseskrav. Dommeren kunne ligeledes i henhold til retsplejelovens § 992, stk. 1, have udskudt denne del af kravet til senere påkendelse, eventuelt til civilt søgsmål.

5.10. 2-ÅRS FRISTEN I OFFERERSTATNINGSLOVENS § 13.

Ifølge offererstatningslovens § 13 kan nævnet ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. I forarbejderne til lovbestemmelsen, betænkning nr. 751/1975, side 38, er anført, at det er fundet hensigtsmæssigt at fastsætte en tidsfrist, inden hvilken ansøgningen i almindelighed skal være indgivet, for at nævnet kan undgå at behandle alt for gamle krav, og en frist på 2 år er fundet rimelig. Fristen kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde, og dette kan ifølge betænkningen f.eks. være tilfældet, hvis skadelidte først får kundskab til forbrydelsen længere tid efter, at forbrydelsen er begået. Bl.a. fordi nævnet står uden vejledning i lovens forarbejder, er nævnet meget tilbageholdende med at afvise en ansøgning med henvisning til lovens § 13.

I lighed med den i årsberetningen for 1998, side 15, omtalte sag, N. j. nr. 3010/97, meddelte nævnet i sagen, **N. j. nr. 1090/99**, afslag som følge af overskridelsen af 2-års fristen. I denne sag havde den mindrearige skadelidte været udsat for en række kønssædelighedsforbrydelser fra sin faders side og var ved byretten i februar 1993 blevet tilkendt tortgodtgørelse på 40.000

kr. Skadevolderen, der samtidig var blevet idømt fængsel i 3 år, ankede dommen til landsretten, der i september 1993 stadfæstede dommen vedrørende tortgodtgørelsen.

I maj 1999 rettede den advokat, der havde været bistandsadvokat for skadelidte i såvel bysøms landsretten, henvendelse til nævnet med henblik på udbetaling af tortgodtgørelsesbeløbet. Advokaten angav som begrundelse for den sene ansøgning navnlig, at hun i en skrivelse fra marts 1993 til skadelidtes moder bl.a. havde oplyst, at hun havde fået meddelelse om, at beløbet på 40.000 kr. ville blive indsat i en forvaltningsafdeling. Advokaten havde under landsretssagen nedlagt påstand om tilkendelse af tortgodtgørelse.

Nævnet meddelte advokaten i skrivelser af september og november 1999, at nævnet ikke fandt, at advokatens skrivelse fra marts 1993 udgjorde en særlig grund til at bortse fra overskridelsen af 2-årsfristen i offererstatningslovens § 13. Nævnet fandt således ikke at kunne se bort fra, at ansøgningen til nævnet først var blevet indgivet mere end 5 1/2 år efter endelig dom.

Det blev tilkendegivet advokaten, at nævnet herefter gik ud fra, at advokaten ville holde klienten skadesløs. Nævnet bemærkede samtidig, at nævnet kunne have udbetalt godtgørelsesbeløbet omkring årsskiftet 1993/94, hvis ansøgningen var blevet indsendt umiddelbart efter landsrettens dom, og at beløbet fra dette tidspunkt ville være blevet forrentet.

Advokaten har efterfølgende i november 1999 meddelt nævnet, at godtgørelsesbeløbet på 40.000 kr. tillige med renter fra den 1. januar 1994, 14.200 kr., i alt 54.200 kr., samtidig hermed er tilgået klienten fra advokatens forsikringselskab.

N. j. nr. 2234/97. Skadelidte brækkede i juli 1994 kæben ved et knytnæveslag, som skadevolderen blev dømt for ved byretsdom i august 1994. Skadelidte bistandsadvokat mødte ikke op under straffesagen, men fremsendte en skrivelse, hvori der blev taget forbehold om erstatning, da tilstanden endnu ikke var stationær. Erstatningskrav blev som følge heraf ved dommen udskilt til særskilt behandling.

Først i januar 1997 modtog skadelidte fra en advokat fra samme advokatkontor som den i 1994 beskikkede bistandsadvokat en skrivelse om, at advokaten -"når han har modtaget de sidste oplysninger" - ville anmode skadevolderen om betaling. Advokaten anførte endvidere, at det ikke var "ulejligheden værd at anlægge sagen over for Erstatningsnævnet, idet sagen i så fald skulle have været anmeldt senest to år efter overfaldstidspunktet dvs. 2. juli 1996. Der er alene mulighed for at anmelde sagen over for Erstatningsnævnet, dersom der en god begrundelse for, at du først indleverede papirerne her i september 1996."

Under brevvekslingen i 1997 mellem skadelidtes nye advokat og den i 1994 beskikkede bistandsadvokat oplyste sidstnævnte, at skadelidte over for ham på et tidspunkt efter august 1994 havde meddelt selv at ville anmelde sagen over for Erstatningsnævnet samt til sit eget forsikringselskab. Skadelidte bestred imidlertid rigtigheden af denne oplysning.

Nævnet afslog i december 1997 ansøgningen i medfør af offererstatningslovens § 13, idet nævnet ikke havde fundet, at der forelå sådanne særlige grunde, at man kunne se bort fra, at ansøgningen først var indgivet mere end 3 år efter, at forbrydelsen var begået og efter endelig dom mod skadevolderen.

Nævnet føjede til, at skadelidte måtte henvises til eventuelt at rejse det fremsatte erstatningskrav over for den tidligere beskikkede bistandsadvokat, såfremt skadelidte fandt, at der ville kunne gøres et ansvar gældende over for denne.

I oktober 1999 søgte skadelidte nævnet om genoptagelse af sagen ved samtidig at indsende en civilretlig dom fra august 1999, hvorved skadevolderen var blevet dømt til at betale knap 90.000 kr. i godtgørelse og erstatning.

Nævnet meddelte i november 1999 skadelidte, at "den omstændighed, at der nu er afsagt dom i sagen, ikke kan begrunde, at nævnet ser bort fra, at fristen på 2 år var overskredet allerede, da erstatningsansøgning blev indgivet."

5.11. TILBAGEBETALINGSKRAV OVER FOR SKADELIDTE.

OFFERERSTATNINGSLOVENS § 18.

Ifølge offererstatningslovens § 18, stk. 1, kan beløb, der er modtaget med urette, kræves tilbagebetalt, såfremt ansøgeren har givet urigtige oplysninger eller fortiet omstændigheder af betydning for erstatningen.

Efter samme bestemmelses stk. 2, kan tilbagebetaling endvidere kræves, hvis ansøgeren senere på anden måde opnår dækning for skaden.

I sagen, **N. j. nr. 2734/97**, havde nævnet i maj 1999 tilkendt en 18-årig kvinde, der året før var blevet overfaldet af nogle jævnaldrende, bl.a. et beløb på 15.200 kr. i mén godtgørelse. Godtgørelsen var baseret på en samtidig indhentet udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen, der havde vurderet méngraden til 5 %. Godtgørelsesbeløbet var blevet tilsendt skadelidtes beskikkede bistandsadvokat, der i en tidligere skrivelse fra november 1998 til nævnet havde oplyst, at han på forespørgsel hos skadelidtes moder havde fået at vide, at der ikke forefandt nogen privat ulykkesforsikring.

Nævnet blev i oktober 1999 kontaktet af et forsikringsselskab, der oplyste, at tilskadekomsten var blevet anmeldt i selskabet i oktober 1998 under en tegnet børneulykkesforsikring, og at selskabet fra skadelidte havde modtaget Arbejdsskadestyrelsens udtalelse af maj 1999. Selskabet skulle på dette grundlag udbetale 15.300 kr. til skadelidte opgjort som 15 % af den tegnede invaliditetserstatning.

Nævnet meddelte på dette grundlag skadelidte, at det af nævnet i maj 1999 udbetalte beløb på 15.200 kr. i medfør af offererstatningslovens § 7, stk. 1, og § 18, skulle tilbagebetales til politidirektøren i København. Nævnet frafaldt efter omstændighederne et tilbagebetalingskrav for udbetalte renter. Tilbagebetalingen blev praktisk gennemført derved, at skadelidte anmodede sit forsikringsselskab om at udbetale 15.200 kr. af invaliditetserstatningen til politidirektøren. Nævnet sendte samtidig genpart af skrivelserne til politidirektøren i København, bistandsadvokaten og skadelidtes forsikringsselskab.

Nævnet kan i øvrigt henvise til årsberetningen for 1997, side 20-21, hvori 2 andre sager om offererstatningslovens § 18 er omtalt.

5.12. ERSTATNING FOR HELBREDELSESUDGIFTER OG ANDET TAB.

ERSTATNINGSANSVARSLØVENS § 1, STK. 1.

N. j. nr. 608/1999. Den 48-årige skadelidte blev den 23. december 1998 af sin daværende samlever udsat for vold, idet samleveren havde taget fat med begge hænder om hovedet på hende og foretaget en vridning, der havde trykket på halshvirvlen. Skadelidte havde efterfølgende været sygemeldt og blev siden på grund af 120 dages reglen afskediget fra sit arbejde. Hun måtte som følge af tilskadekomsten have en række fysioterapeutbehandlinger.

Hun søgte nævnet om erstatning og godtgørelse, herunder erstatning for en udgift på 2.100 kr., hun havde måtte afholde til husleje i forbindelse med ophold på kvindehjem i perioden fra den 30. december 1998 til den 2. februar 1999.

Nævnet, der bl.a. udbetalte erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, udgifter til psykologkonsultationer og fysioterapi samt godtgørelse for svie og smerte, afslog at erstatte udgifterne ved opholdet i kvindehjemmet.

Nævnet begrundede afslaget med, at den afholdte udgift ikke kunne anses som en helbredelsesudgift eller et andet tab som følge af personskade forvoldt ved en straffelovsovertrædelse, og at udgiften derfor ikke kunne dækkes efter erstatningsansvarslovens § 1 og/eller offererstatningslovens § 1. Nævnet havde herved lagt vægt på, at skadelidte efter det oplyste først den 30. december 1998, altså 1 uge efter voldsepisoden, havde taget ophold på kvindehjemmet.

Under genoptagelse af sagen indsendte skadelidte en lægeerklæring, hvoraf det fremgik, at henvisningen til kvindehjemmet måtte anses for "en tvingende nødvendighed for pt.'s behandling i forbindelse med voldeligt overfald fra samlever. Efterfølgende kan man da også konstatere, at opholdet på hjemmet var succesfuldt."

Da opholdet efter de nu foreliggende oplysninger havde været en nødvendig/rimelig foranstaltning i forbindelse med skadelidtes helbredelse, tilkendte nævnet hende det ansøgte erstatningsbeløb efter de ovennævnte lovbestemmelser.

5.13. KAPITALISERING AF UDGIFTER TIL FREMTIDIG MEDICIN.

ERSTATNINGSANSVARSLovens § 1, STK. 1.

Senest i årsberetningen for 1997, side 9-10, omtalte nævnet et tilfælde, sagen, N. j. nr. 1891/96, hvori nævnet havde tilkendt skadelidte en kapitaliseret erstatning for lægeligt dokumenteret nødvendigt, fremtidigt medicinforbrug (varige helbredelsesudgifter), jf. herved udtrykket "andet tab" i erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1.

I 1999 har nævnet haft anledning til en lignende kapitalisering i sagen, **N. j. nr. 2856/96**, der endvidere er omtalt nedenfor under pkt. 5.25. om udbetaling af acontobeløb.

Skadelidte, der i september 1996 som cyklist var kommet alvorligt til skade (henført under straffelovens § 249), kunne fremlægge fornøden dokumentation for, at han i henhold til lægeerklæring som følge af tilskadekomsten havde et varigt medicinbehov, ligesom der forelå dokumentation for de pågældende medicinprodukters priser. På dette grundlag og kapitaliseret med den i retspraksis benyttede sædvanlige erstatningsretlige kapitaliseringsfaktor på 6 tilkendte nævnet herefter skadelidte et beløb på 120.000 kr. i erstatning for fremtidige medicinudgifter.

5.14. IKKE BÅDE ERSTATNING FOR TAB AF ERHVERVSEVNE OG ERSTATNING FOR UDGIFTER TIL OMUDDANNELSE/FORSINKELSE AF UDDANNELSE.

ERSTATNINGSANSVARSLovens § 1, STK. 1.

Spørgsmålet, om der ved siden af erhvervsevnetabserstatning kunne kræves erstatning for udgifter til dækning af omuddannelsesudgifter i medfør af erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1, forelå i sagen, **N. j. nr. 885/97**. I denne sag var en 25-årig kvinde i december 1996 blevet overfaldet med nakkesmerter og kronisk hovedpine til følge. Arbejdsskadestyrelsen vurderede erhvervsevnetabet til 15 %. Inden tilskadekomsten havde skadelidte oppebåret løn i en studenteruddannelsesstilling til forsikringsassistent. Hvis hun ikke var kommet til skade, ville uddannelsen have været afsluttet ca. 8 måneder efter. Da hun på grund af tilskadekomsten

ikke længere kunne bestride den hidtidige uddannelse, måtte hun søge andet arbejde med henblik på senere at kunne blive uddannet som pædagog. Skadelidte søgte derfor om erstatning for afholdelse af nødvendige udgifter på ca. 20.000 kr. til denne omuddannelse, hvilket bl.a. indebar udgifter til køb af undervisningsbøger.

Nævnet tilkendte skadelidte bl.a. erstatning for tab af erhvervsevne efter Arbejdsskadestyrelsens vurdering (15 %) baseret på den lønindtægt, hun ville have haft, hvis den hidtil fulgte uddannelse lige var afsluttet, jf. erstatningsansvarslovens §§ 5-7. Den herved beregnede erstatning udgjorde knap 170.000 kr.

Det måtte efter nævnets opfattelse lægges til grund, at Arbejdsskadestyrelsen ved vurderingen af erhvervsevnetabsprocenten havde været bekendt med, at skadelidte havde påbegyndt en ny uddannelse. Da erhvervsevnetabet således var fastsat uden hensyn til muligheden for revalidering/omskoling, udtalte nævnet, at der ikke i erstatningsansvarsloven findes at være hjemmel til at yde erstatning for omuddannelsesudgifter efter lovens § 1, samtidig med, at der tilkendes erstatning for erhvervsevnetab. Nævnet henviste i forbindelse hermed til den kommenterede Erstatningsansvarslov, 4. udgave, side 48 og side 66 ff.

I sagen, **N. j. nr. 2088/95**, var en 20-årig mand blevet tildelt et knyttnæveslag i ansigtet med bl.a. hjernerystelse til følge. På tilskadekomsttidspunktet i april 1995 var skadelidte "midtvejs" i sin læretid, idet han havde endnu 2 år tilbage af sin i alt 4-årige lærlingetid som elektromekaniker. Inden overfaldet havde han haft 96 sygedage. Overfaldet medførte yderligere 102 sygedage. Læretiden blev som følge heraf forlænget med ½ år, hvilket skadelidte krævede erstattet med knap 70.000 kr. begrundet i fremtidig tabt arbejdsfortjeneste. Bl.a. ud fra synspunktet "skadevolder må tage skadelidte, som denne er" tilkendte nævnet skadelidte et skønsmæssigt fastsat beløb på 25.000 kr. for ½ års forlængelse af læretid, idet der efter nævnets opfattelse var tale om erstatning for "andet tab" efter erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1. Såfremt der havde været tale om et helt års forsinkelse, ville erstatningen være blevet udmålt til 40.000 kr.

Nævnet kunne ikke give skadelidte medhold i den opfattelse, at der skulle udmåles - yderligere - erstatning for forlænget læretidskontrakt på 1/2 år som tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarslovens § 2. Nævnet havde herved lagt vægt på, at skadelidte i den forbindelse ikke opfyldte betingelsen om at være ganske tæt på afslutning af læretiden (manglede endnu 2 år), og at det ikke var sandsynliggjort, at han ville have opnået beskæftigelse inden for sit fag efter forventet endt læretid.

Skadelidte anlagde herefter retssag mod nævnet med påstand om udbetaling af det resterende beløb på ca. 45.000 kr.

Ca. 9 måneder efter udbetalingen af erstatningen på 25.000 kr. - og mens retssagen endnu var under forberedelse - indsendte skadelidte lægeerklæring, der angav yderligere komplikationer efter tilskadekomsten. Nævnet forelagde herefter sagen for Arbejdsskadestyrelsen, der vurderede méngraden til 15 %, erhvervsevnetabet til 25 % og stationærtidspunktet til at være 6 måneder efter overfaldet. Ved fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten havde Arbejdsskadestyrelsen lagt vægt på, at skadelidte som udlært elektromekaniker kunne have tjent ca. 17.000 kr. om måneden, og at han nu efter tilskadekomsten som servicemedarbejder alene kunne tjene ca. 13.000 kr. om måneden.

Skadelidte søgte på dette grundlag nævnet om bl.a. erstatning for erhvervsevnetab, opgjort til ca. 350.000 kr. begrundet i fremtidigt tabt arbejdsfortjeneste.

Nævnet havde som ovenfor angivet tilkendt skadelidte beløbet på 25.000 kr. som erstatning for "andet tab" i medfør af erstatningsansvarslovens § 1 på et tidspunkt, hvor der ikke grundlag for at antage, at skadelidte ville få varigt mén og erhvervsevnetab.

Under hensyn til, at der ved fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten, jf. erstatningsansvarslovens § 2, bl.a. tages hensyn til den indvirkning, tilskadekomsten har på skadelidtes livsløn, tilkendegav nævnet, at der efter nævnets opfattelse ikke er hjemmel i

tilkendegav nævnet, at der efter nævnets opfattelse ikke er hjemmel i erstatningsansvarsloven til ud over erhvervsevnetabserstatning tillige at få erstatning for forlænget uddannelse ("andet tab") i form af mistet indtægt ved forsinket erhvervsstart. En tilsvarende opfattelse er gengivet i den kommenterede Erstatningsansvarslov (5. udgave) s. 51 (jf. s. 25), hvori det hedder:

"Der kan ikke tillige kræves erstatning efter § 1, idet denne er "indeholdt" i erhvervsevnetabserstatningen".

Som følge heraf meddelte nævnet, at man ved udbetaling af erstatning for erhvervsevnetab ville modregne den erstatning, som skadelidte allerede have fået (beløbet på 25.000 kr.) tillige med den eventuelt yderligere erstatning for forsinkelse af uddannelse, som nævnet i forbindelse med retssagen måtte blive dømt til at betale til skadelidte.

Retssagen mod nævnet blev imidlertid hævet i forbindelse med et af parterne indgået forlig, hvorefter nævnet betalte yderligere 15.000 kr. i erstatning for forsinkelse af uddannelse og således, at dette samlede beløb på i alt 40.000 kr. herefter - som en del af den forligsmæssige løsning - ikke blev modregnet i erstatningen for erhvervsevnetab, der udbetaltes med ca. 350.000 kr.

Tilsvarende synspunkter som i ovennævnte sag anlagde nævnet i sagen, **N. j. nr. 592/97**, hvori en 25-årig kvinde i juni 1996 var udsat for et drabsforsøg. Hun blev herved ramt adskillige gange med en økse på kroppen og i baghovedet med bl.a. kraniebrud og "punkteret lunge" til følge, ligesom hun pådrog sig vedvarende hukommelses- og koncentrationsproblemer. Skadelidte ansøgte nævnet om godtgørelse og erstatning, herunder 40.000 kr. for 1 års forsinkelse af uddannelse. På skadestidspunktet studerede skadelidte historie på 1. år på Universitet. På grund af skaderne kunne hun ikke psykisk klare at gå til eksamen eller følge undervisningen. Ifølge skadelidtes advokat havde hun i hele forløbet modtaget SU, hvilket indebar, at hun i det år, hvor hun ikke havde været i stand til at passe studierne, havde brugt sit "fjumreår". Det blev under nævnsbehandlingen oplyst, at hun året efter tilskadekomsten, juni 1997, ophørte med studiet. Hun havde under studiet haft lidt arbejde ved siden af. Dette måtte hun også ophøre med på grund af skaderne.

Arbejdsskadestyrelsen vurderede i oktober 1998 méngraden til 40 % og erhvervsevnetabet til 35 %. Stationærtidspunktet blev fastsat til 1 år efter tilskadekomsten.

Om fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten udtalte Arbejdsskadestyrelsen bl.a. :

"Vi har ved vurderingen lagt til grund, at hendes erhvervsmæssige situation ud fra de foreliggende oplysninger synes uafklaret. Vi har endvidere lagt til grund, at hun på tidspunktet for overfaldet var påbegyndt en længere varende uddannelse på Universitet, som det må forventes ville være blevet afsluttet med en magistergrad. Hun har imidlertid været nødsaget til at afbryde den påbegyndte uddannelse på grund af generne pådraget som følge af overfaldet. Det må ud fra de foreliggende oplysninger formodes, at hun vil være i stand til at påbegynde og afslutte en kortere varende uddannelse. Vi har herefter foretaget et skøn over, hvad det fremtidige varige erhvervsevnetab vil være."

Nævnet tilkendte skadelidte godtgørelse på knap 14.000 kr. for svie og smerte samt erstatning på ca. 60.000 kr. for tabt arbejdsfortjeneste. Nævnet tilkendte endvidere skadelidte erstatning på ca. 217.000 kr. for erhvervsevnetab i medfør af erstatningsansvarslovens § 8

Nævnet afslog derimod ansøgningen om erstatning for tab af studieår, "allerede fordi det af sagen fremgår, at skadelidte som følge af tilskadekomsten har opgivet sit daværende studium". Nævnet fjøede til, "at der efter nævnets opfattelse ikke er hjemmel i erstatningsansvarslovens til både at yde erhvervsevnetabserstatning og erstatning for forsinkelse af uddannelse".

5.15. BEREGNING AF TABT ARBEJDSFORTJENESTE.

ERSTATNINGSANSVARSLovens § 2.

Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarslovens § 2 udmåles efter indtægten før skat (bruttobeløbet), og bruttobeløbet er indkomstskattepligtigt. Den mistede indtægt omfatter tillige arbejdsgiverens pensionsbidrag, der i sygeperioden ikke er blevet indbetalt til skadelidtes pensionskasse. Et sådant tilfælde forelå i sagen, **N. j.nr. 1994/97**. Denne sag vedrørte en kommunalt ansat socialpædagog, der i september 1995 på en døgninstitution af en 16-årig dreng blev tildelt flere slag i hovedet samt på venstre overarm og skulder, hvilket medførte en længerevarende sygeperiode. Hun genoptog ikke senere arbejdet og blev efter 120 dages reglen senere afskediget med udgangen af marts 1996. Først ca. 7 måneder efter overfaldet blev det konstateret, at slagene havde medført brud i skulderpartiet.

Tilskadekomsten var anerkendt som arbejds-skade.

Skadelidte ansøgte nævnet om godtgørelse for svie og smerte samt om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

I overensstemmelse med Arbejdsskadestyrelsens udtalelse fandt nævnet det godtgjort, at der var årssagssammenhæng mellem tilskadekomsten og den lange sygeperiode.

Den tabte arbejdsfortjeneste blev beregnet på grundlag af kommunens opgørelse herom. Heri indgik ”fast løn (brutto) + særligt og arbejdstidsbestemte tillæg”, hvortil kom feriegodtgørelse på 12 ½ % heraf. Herudover tilkendte nævnet skadelidte et samlet opgjort beløb på knap 10.000 kr. som ”arbejdsgiverens pensionsbidrag”. Da arbejdsgiveren – kommunen – i sygeperioden ikke havde udbetalt løn til skadelidte, var denne periodes pensionsbidrag heller ikke blevet indbetalt til skadelidtes pensionskasse. Skadelidte havde derfor krav på dette beløb, som nævnet foranledigede udbetalt direkte til skadelidte og ikke til pensionskassen.

5.16. TABT ARBEJDSFORTJENESTE FOR MIDLERTIDIG UARBEJDSDYGTIGHED YDES, INDTIL ARBEJDET KAN GENOPTAGES I VÆSENTLIGT SAMME OMFANG SOM TIDLIGERE.

ERSTATNINGSANSVARSLovens § 2, STK. 1.

Ved dom af 11. december 1998, gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1999, side 394, fastslog Højesteret, at erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, må forstås således, at der ved midlertidig uarbejdsdygtighed skal ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for perioden fra skadens indtræden, og indtil skadelidte kan genoptage sit arbejde i væsentligt samme omfang som tidligere. Dette gælder også, selv om stationærtidspunktet indtræder, inden genoptagelsen af arbejdet.

Ved dommen må det herved anses for fastslået, at i alle tilfælde, hvor der ikke bliver tale om erhvervsevnetab, får stationærtidspunktet ingen betydning for, hvor længe der kan betales erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Dommen må formentlig endvidere forstås således, at der nok betales erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ud over stationærtidspunktet, men dog næppe længere end til det tidspunkt, hvortil skadelidte er i stand til at genoptage arbejdet i væsentligt samme omfang, dvs. indtil skadelidte er raskmeldt.

Hvis der derimod er tale om erhvervsevnetab, vil skadelidte som regel være afskåret fra at genoptage arbejdet i væsentligt samme omfang, og i disse tilfælde vil det således fortsat være stationærtidspunktet, der er afgørende.

Nævnet har i sagen, **N. j. nr. 931/99**, haft anledning til at bringe den af Højesteret fastslåede retstilstand i anvendelse. Den 20-årige skadelidte var i marts 1999 på gaden blevet overfaldet af 2 gerningsmænd, der havde tildelt ham et knytnæveslag i ansigtet. Skadelidte var sygemeldt fra arbejdet i 2 dage. På grund af hovedpine efter slaget var han i 1 ½ uge ikke i stand til at udføre sit arbejde som mødebooker optimalt, hvilket arbejdsgiveren kunne dokumentere ved et mindre antal bookedede møder end normalt. Som følge heraf havde skadelidte mistet en vis provision.

Nævnet tilkendte skadelidte godtgørelse for svie og smerte for de 2 sygedage samt erstatning for den mistede indtjening i 1 ½ uge.

5.17. SÆRLIGT OM ERSTATNING FOR TABT ARBEJDSFORTJENESTE, HERUNDER TIL DE EFTERLADTE.

ERSTATNINGSANSVARSLovens § 2.

N. j. nr. 1507/98. Under skudepisoden i november 1996 foran café Savannah i Købehavn, hvorunder en person blev dræbt og flere sårede, blev den 25-årige skadelidte i sin egenskab af dørmænd ramt af et pistolskud i låret.

Ifølge lægeerklæring var skadelidte dels sengeliggende syg i sårhelingsperioden på ca. 2 uger, dels under genoptræning/rekonvalescens i yderligere ca. 2 uger.

Skadelidte ansøgte nævnet om godtgørelse for svie og smerte for de nævnte ca. 4 uger og om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for samme periode.

Under sagen blev det oplyst, at skadelidte i den nævnte periode ikke havde modtaget sygedagpenge. Skadelidte havde ikke over for sit fagforbunds A-kasse sygemeldt sig og modtog derfor arbejdsløshedspenge som stående til rådighed på arbejdsmarkedet i den nævnte periode.

Nævnet kunne på denne baggrund ikke imødekomme skadelidtes krav om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Derimod fandt nævnet, at betingelserne for at tilkende godtgørelse for svie og smerte var opfyldt, da lægeerklæringen dokumenterede sygeperioden.

2 gerningsmænd var i sagen, **N. j. nr. 2715/98**, dømt for at have dræbt en mand og havde anerkendt at skulle betale ca. 13.600 kr. i erstatning for udgifter til begravelsen, udgifter til af-dødes 2 børns transport, forplejning og tabt arbejdsfortjeneste for at have taget fri 2 dage fra arbejde.

Nævnet tilkendte de efterladte erstatning for begravelsesudgifter med 9.049 kr. og et skønsmæssigt fastsat yderligere beløb til rejseudgifter, således at der i alt erstattedes 12.000 kr.

Nævnet afslog at yde erstatning til de efterladte for tabt arbejdsfortjeneste, da der ikke i offererstatningsloven var hjemmel hertil.

5.18. SPØRGSMÅLET OM SKADELIDTE ER OMFATTET AF ERSTATNINGSANSVARSLovens § 8.

Erstatningsansvarsloven indeholder i §§ 5-8 reglerne om udmåling af erstatningen for skadelidtes varige økonomiske tab, erhvervsevnetabet.

Hovedreglen er, at tabet opgøres på basis af en erhvervsevnetabsprocent, der udtrykker forholdet mellem den fremtidige anslåede indtægt, såfremt skaden ikke var sket, og den fremtidige indtægt som skadelidte, efter at hans tilstand er blevet stationær, må antages at ville kun-

ne skaffe sig ved passende arbejde. Der ydes ikke erstatning, såfremt erhvervsevnetabet er mindre end 15%.

Denne beregningsmetode kan imidlertid ikke anvendes, hvis skadelidte er et barn (mindreårig, dvs. under 18 år) eller har "udnyttet erhvervsevnen på en måde, som ikke eller kun i begrænset omfang medfører erhvervsindtægt", jf. § 8, da der i disse tilfælde ikke foreligger eller kan skønnes nogen erhvervsindtægt, der kan indgå i beregningen. For disse skadelidte, der falder uden for hovedreglen, fastsættes erstatningen for erhvervsevnetab ud fra den i § 4 nævnte méngrad (efter en progressiv skala), og kun såfremt méngraden er på mindst 15 %. Hvis méngraden er under 15%, men dog er 5% og derover, har skadelidte udelukkende ret til méngodtgørelse efter § 4

I årsberetningen for 1998, side 19, blev omtalt en sag, N. j. nr. 2926/96, hvori nævnet havde anledning til at overveje den skadelidtes uddannelses- og arbejdsmæssige situation i relation til lovens §§ 5-8.

Tilsvarende overvejelser måtte nævnet gøre sig i sagen, **N. j. nr. 2647/96**, der vedrørte en 26-årig kvinde, der i september 1996 uden for et værtshus blev tildelt et slag i hovedet samt sparket i skridtet. Overfaldet gav varige følger efter påvirkning af nerverne til begge ben, således at der var føleforstyrrelser, nedsat gangfunktion, problemer med at sidde eller stå i længere tid samt problemer med blære- og tarmfunktion. Ved en ulykke i 1987 havde skadelidte pådraget sig en méngrad på 10 %. Det samlede mén efter denne ulykke og efter overfaldet i 1996 vurderede Arbejdsskadestyrelsen til 60 %. Erhvervsevnetabet blev vurderet til 50 %. Stationærtidspunktet blev fastsat til november 1997.

Da méngodtgørelsen var dækket af private ulykkesforsikringer, angik nævnsbehandlingen først og fremmest ansøgningen om erstatning for erhvervsevnetabet, herunder spørgsmålet om erstatningen skulle beregnes efter erstatningsansvarslovens §§ 5-7 eller § 8.

Navnlig som følge af hypermobile led var skadelidte inden overfaldet ophørt med arbejdet som social- og sundhedsmedarbejder og var på skadestidspunktet under revalidering og optaget på industrilaborantskolen. Hun modtog på dette tidspunkt ganske vist ikke revalideringsydelse, men blev dog for så vidt anset som revalideringsberettiget. Kommunen havde således forlænget udbetalingen af dagpenge til skadelidte med henblik på overgang til bruttorevalideringsydelse i november 1996, forudsat at skadelidte viste sig studieegnet.

Skadelidte henviste vedrørende beregningen af erhvervsevnetaberstatningen til erstatningsansvarslovens §§ 5-7 og anførte, at årslønnen skulle opgøres til den løn, en nyuddannet industrilaborant kunne oppebære.

Nævnet fandt, at skadelidte var omfattet af erstatningsansvarslovens § 8, idet hun forud for tilskadekomsten som optaget på industrilaborantskolen ifølge en af kommunen godkendt revalideringsplan alene havde udnyttet sin erhvervsevne i begrænset omfang. Nævnet henviste i forbindelse hermed til en højesteretsdom af 17. juni 1999, gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1999, side 1552. Dommen fastslog, at den omstændighed, at den skadelidte under sin uddannelse modtog revalideringsydelse, ikke i sig selv kunne bevirke, at hun ikke var omfattet af erstatningsansvarslovens § 8.

Efter erstatningsansvarslovens § 8, stk. 3, beregnede nævnet herefter erstatningen til 200 % af méngodtgørelsen. Da denne godtgørelse udgjorde 50 % af 302.000 kr., dvs. 151.000 kr., tilkendte nævnet således skadelidte en erhvervsevnetaberstatning med 200 % af 151.000 kr. eller 302.000 kr.

5.19. ERHVERVSEVNETABSERSTATNING TIL ET BARN.

ERSTATNINGSANSVARSLovens § 8, JF. § 7, STK. 1.

Under pkt. 5.18. er redegjort for §§ 5-8 i erstatningsansvarsloven om udmålingen af erstatning for skadelidtes varige økonomiske tab, erhvervsevnetabet. Det er herunder angivet, at erstatningen for erhvervsevnetab for et barn skal fastsættes ud fra den i lovens § 4 nævnte méngrad. I sagen, **N. j. nr. 2867/95**, forelå en lidt speciel situation. Skadelidte var en nyfødt baby, der i juli-august 1995 var udsat for mishandling af faderen, hvorved hun pådrog sig en stor hjerneblødning og 31 brud på en række forskellige knogler. Der var som følge af tilskadekomsten forsvundet så meget hjernevæv, at skadelidte ikke ville kunne udvikle sig normalt, men ville have et vidtgående fysisk og psykisk handicap (multihandicap). Det måtte ifølge de lægelige oplysninger antages, at skadelidte "ikke kunne gennemføre nogen uddannelse og efter al sandsynlighed har tabt hele erhvervsevnen".

Arbejdsskadestyrelsen vurderede i januar 1999 - foreløbigt - méngraden til 70 %, idet Arbejdsskadestyrelsen fandt, at ménen for den nu ca. 3 ½-årige skadelidte først endeligt kunne vurderes mellem det fyldte 10. og 18. år. Stationærtidspunktet blev på tilsvarende vis foreløbigt fastsat til 1 år efter tilskadekomsten.

Nævnet udbetalte godtgørelse for svie og smerte med 30.000 kr. og mén godtgørelse med 205.800 kr., men udsatte afgørelsen om fastsættelsen af erstatning for tab af erhvervsevne, indtil méngraden kunne vurderes endeligt.

Nævnets afgørelse herom var begrundet hovedsageligt i offererstatningslovens § 7, stk. 1, hvorefter nævnet ikke kan betale erstatning, hvis skaden dækkes fra anden side, f.eks. af ydelser efter den sociale lovgivning og pensionsydelser. Hvis erstatningen skulle fastsættes nu, måtte nævnet ud fra den angivne méngrad på 70 % lægge til grund, at skadelidte ville være berettiget til mindst forhøjet almindelig førtidspension. Kapitalværdien heraf - ca. 560.000 kr. - skulle derfor fragå i det beregnede erstatningsbeløb for erhvervsevnetab på ca. 617.000 kr., således at nævnet ville kunne udbetale forskelsbeløbet på ca. 57.000 kr.

Da méngraden imidlertid endnu ikke var endelig fastsat, og da det ligeledes var uafklaret, om - og i givet fald med hvilket beløb - pension ville blive tilkendt, fandt nævnet det rettest at udsætte afgørelsen om tilkendelse af erhvervsevnetabserstatning, indtil der forelå en endelig vurdering af méngraden.

Nævnet fremnoterede herefter sagen til august 2012 (hvor skadelidte ville være fyldt 17 år) til fornyet forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen, medmindre skadelidtes advokat forinden ønskede revurdering foretaget.

5.20. FORSØRGERTABSERSTATNING TIL ÆGTEFÆLLE ELLER SAMLEVER.

ERSTATNINGSANSVARSLovens § 13.

Ifølge erstatningsansvarslovens § 13, stk. 1, 1. pkt. udgør erstatning for tab af forsørger til ægtefælle eller samlever 30 % af den erstatning, som afdøde må antages at ville have opnået ved et fuldstændigt tab af erhvervsevne, jf. §§ 5-8. Erstatningen udgør dog mindst 225.000 kr. (ved dødsfald i 1999: 362.000 kr.), medmindre der foreligger særlige omstændigheder, jf. lovens § 13, stk. 1, 2. pkt.

En 30-årig mand søgte i sagen, **N. j. nr. 816/99**, nævnet om forsørgertabserstatning. I oktober 1996 blev der affyret en panserværnsraket mod en såkaldt rocker-ejendom i København, hvorved 2 personer blev dræbt, heriblandt en 29-årig kvinde, som ansøgeren havde samlevet med.

Det blev under sagen oplyst, at ansøgeren ikke havde været samboende med afdøde på ulykkestidspunktet, men at hun havde bidraget til parternes økonomi med ca. 1.000- 1.500 kr. pr. måned. Årsopgørelser for de seneste år forefandtes ikke.

Under hensyn hertil afslog nævnet ansøgningen om forsørgertabserstatning i medfør af erstatningsansvarslovens § 13, stk. 1.

Nævnet fandt endvidere, at der ikke forelå dokumentation for, at afdøde på ulykkestidspunktet havde bidraget til ansøgerens forsørgelse i et sådant omfang, at der eventuelt kunne være grundlag for forsørgertabserstatning efter lovens § 12.

5.21. TORTGODTGØRELSE EFTER ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26, STK. 1.

A. Særligt vedrørende voldssager.

Om denne sagskategori kan i øvrigt henvises til årsberetningen for 1997, side 25-26.

N. j. nr. 3143/98. I denne sag var en mand blevet dømt efter straffelovens § 119 for vold mod tjenestemand ved i juli 1997 at have spyttet en kvindelig buschauffør i ansigtet 2 gange samt hældt indholdet af 2 ølflasker ud over hende. Under straffesagen havde skadelidte taget forbehold for erstatning og godtgørelse.

Skadelidte ansøgte nævnet om godtgørelse for svie og smerte for 10 sygedage samt 1.000 kr. i tortgodtgørelse. Episoden var anerkendt som arbejdsskade.

Nævnet tilkendte 700 kr. i svie- og smertegodtgørelse, men afslog at yde godtgørelse for tort. Nævnet begrundede afslaget med, at voldsepisoden ikke var sket under sådanne særligt krænkende, ydmygende eller hånende omstændigheder, at der efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, var grundlag for at tilkende sådan godtgørelse. Nævnet henviste til retspraksis herom, herunder Højesterets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1996, side 659.

I sagen, **N. j. nr. 109/97**, var en 29-årig kvinde i november 1996 i sin lejlighed udsat for vold af sin tidligere samlever. Voldsepisoden, der i det væsentlige blev overværet af skadelidtes 2 børn på henholdsvis 4 og 8 år, strakte sig over ca. 6 timer. Skadevolderen havde om aftenen indfundet sig i lejligheden, idet han havde fået lov til kortvarigt at bo der, indtil han fandt noget andet. Han var kommet hjem fuld og havde hevet skadelidte, der sov, op af sengen. Herpå havde han slået hende med knytnæve i ansigtet, til dels mens han havde holdt hende om struben. Han havde flere gange taget kvælertag på hende, ligesom han en gang havde banket hendes hoved mod væggen samt nikket hende en skalle. Ved straffedom af maj 1997 blev skadevolderen dømt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, vold af særlig farlig karakter, over for skadelidte, samt for ca. 2 uger tidligere at have tildelt skadelidtes tidligere ægtefælle et knytnæveslag i ansigtet (straffelovens § 244). Straffen lød på fængsel i 8 måneder. Det fremgik af straffesagen, at skadelidte ved overfaldet - ud over nogle mindre tandskader - havde pådraget sig hævelser og blodudtrædninger i ansigtet, på hals og arme, samt hudafskrabbinger og kvæstningssår ved munden.

Skadevolderen kunne anerkende erstatningspligten vedrørende personskaade, men protesterede over for krav om tortgodtgørelse. Retten udskød herefter erstatnings- og godtgørelsesspørgsmålet.

Skadelidte ansøgte efterfølgende nævnet om godtgørelse for svie og smerte og om tortgodtgørelse på 10.000 kr.

Nævnet tilkendte godtgørelse for svie og smerte, men afslog at yde godtgørelse for tort, da betingelserne herfor ikke var opfyldt. Nævnet henviste herved til retspraksis, herunder høje-

steretsdommen, gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1996, s. 777, og tilkendegav, at volden i det foreliggende tilfælde ikke var udøvet under sådanne særligt krænkende, ydmygende eller hånende omstændigheder, at den var egnet til at krænke skadelidtes selv- og æresfølelse.

Skadelidte ansøgte Københavns Overpræsidium om fri proces til anlæg af retssag mod nævnet vedrørende kravet om tortgodtgørelse.

Nævnet udtalte sig imod ansøgningen om fri proces og angav herunder, at selv alvorlig vold eller trusler herom ikke i sig selv kan begrunde, at der tilkendes ofret godtgørelse for tort, og at dette også gælder i tilfælde, hvor overgrebet har medført en forståelig og belastende følelse af utryghed, angst og mindreværd hos ofret.

Skadelidte fik fri proces. Nævnet blev ved Københavns byrets dom i september 1998 frifundet for kravet om tortgodtgørelse, idet det samtidig blev udtalt, at dette også gjaldt, selv om det - som hævdede af skadelidte under sagen - måtte lægges til grund, at hun tillige var blevet truet med en kniv under overfaldet.

Den endelige opgørelse af skadelidtes erstatnings- og godtgørelseskrav var dog ikke hermed afsluttet, idet skadelidtes advokat umiddelbart efter byretsdommen anmodede om genoptagelse af sagen med henblik på yderligere godtgørelse for svie og smerte samt mén godtgørelse og erhvervsevnetabserstatning. Genoptagelsen var navnlig begrundet i, at overfaldet havde medført en varig høreskade.

Arbejdsskadestyrelsen vurderede såvel méngraden som erhvervsevnetabet til 15 % og stationærtidspunktet til 6 måneder efter tilskadekomsten.

Der fandtes ikke grundlag for at tilkende yderligere godtgørelse for svie og smerte. Derimod kunne nævnet i november 1999 - 3 år efter tilskadekomsten - tilkende skadelidte ca. 45.000 kr. i mén godtgørelse og 130.000 kr. i skønsmæssigt fastsat erhvervsevnetabserstatning.

Det er nævnets opfattelse, at sagen - ud over at skildre retspraksis vedrørende tortgodtgørelsesspørgsmålet - tillige illustrerer de problemer, nogle skadelidte/advokater kan have med inden for et passende tidsrum fra tilskadekomsten at få afklaret samtlige godtgørelses- og erstatningskrav.

B. Særligt vedrørende sager om forbrydelser mod kønssædeligheden.

I årsberetningen for 1998, side 23, blev omtalt sagen, N. j. nr. 236/98, hvorunder nævnet for første gang havde lejlighed til at tilkende tortgodtgørelse med 2.000 kr. i forbindelse med, at en tidligere kæreste havde udsendt en række billeder af seksuelt karakter af skadelidte på det lokale net og Internettet.

I Ugeskrift for Retsvæsen 1999, side 177 (V), blev en mand straffet med hæfte i 20 dage for overtrædelse af straffelovens § 264 d ved at have krænket privatlivets fred for sin tidligere hustru, idet han havde lagt 7 nøgenbilleder af hende ind på sin hjemmeside på Internettet med angivelse af hendes personnummer, adresse og telefonnummer og med en stærkt krænkende tekst til hvert billede. Ifølge den refererede dom ses intet godtgørelseskrav fremsat.

Nævnet har i 1999 haft lejlighed til i sagen, **N. j. nr. 2629/98**, at tage stilling til et noget lignende forhold. Sagen vedrørte ligeledes et ophørt kæresteforhold, hvorunder manden - måtte det antages - med kvindens indforståelse havde optaget en række fotos af hende af seksuel karakter. 3/4 år efter ophøret af deres forhold havde kvinden ønsket, at manden fik meddelt advarsel som følge af overtrædelse af et polititilhold. Manden havde reageret herpå ved en nat i juli 1995 flere steder i området omkring kvindens bopæl at have opsat plakater med obscønt indhold (baseret på de optagne fotos). Næste morgen havde kvinden taget plakaterne ned.

Kvindens navn og adresse samt telefonnummer på hendes mor var angivet på plakaterne, hvorpå kvinden, der utvivlsomt kunne genkendes, fremstod som tilbydende seksuelle ydelser. Politiet opgave af helbredsmæssige grunde påtale over for den 58-årige mand.

Kvinden ansøgte nævnet om 30.000 kr. i tortgodtgørelse.

Nævnet tilkendte kvinden tortgodtgørelse med 2.000 kr. for overtrædelse af straffelovens § 264 d, jf. i øvrigt den tidligere omtalte sag, N. j. nr. 236/98.

I sagen, **N. j. nr. 1060/99**, havde en pige, da hun var 5-5 1/2 år, været udsat for, at hendes onkel adskillige gange fra november 1996 til juni 1997 havde haft anden kønslig omgængelse end samleje med hende, idet onklen i sit værksted og i sin bil ved værkstedet - efter at have taget pigens underbenklæder af - havde stukket en finger i hendes kønsdel, slikket hende i skridtet, samt trykket en pensel og sit lem imod hendes kønsdel. Onklen havde endelig forsøgt at få pigen til at beføle hans erigerede lem.

Tiltalte blev ved byretten straffet for overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 2, med fængsel i 5 måneder og dømt til at betale skadelidte 40.000 kr. i tortgodtgørelse.

Landsretten stadfæstede dommen dog således, at tortgodtgørelsesbeløbet - uanset skadelidtes unge alder, som byretten havde tillagt særlig vægt - "efter forholdets karakter og de omstændigheder, hvorunder det er foregået, passende kan fastsættes til 15.000 kr."

En 31-årig kvinde var i sagen, **N. j. nr. 3076/98**, omkring midnat i juni 1998 af en ukendt mand pludselig blevet slået i højre tinding med en hård genstand, formentlig en skruetrækker, da hun på cykel overhalede manden, der gik i samme retning på cykelstien. Hun faldt omkuld og ned i noget buskads. Manden beordrede hende truende - på engelsk - til at tage sine bukser af. Det lykkedes hende at komme op at stå. Manden truede hende med at slå hende ihjel, hvis hun råbte op. Hun blev beordret til at gå ind i buskadset, hvilket hun nægtede. Pludselig befandt hun sig liggende på ryggen på cykelstien, hvor hun fik ordre til at knappe sine bukser op. Hun begyndte da at sparke og skribe voldsomt, hvilket fik manden til at gå fra stedet.

Skadelidte, der pådrog sig ømhed og let hævelse i højre tinding, måtte have psykologbehandling og antidepressiv medicin, da episoden medførte, at hun følte, at "livet gik i stå og blev uvirkeligt". Udgifterne hertil blev erstattet af privat forsikring.

Nævnet tilkendte skadelidte 10.000 kr. i tortgodtgørelse. Nævnet havde herved tillagt det betydning, at voldtægtsforsøget ikke var kommet så vidt, og at gerningsmanden efter slaget mod tindingen i øvrigt ikke havde rørt hende.

I sagen, **N. j. nr. 2470/98**, havde skadelidte, en 53-årig kvinde, låst sig ind i sin opgang, da hun bemærkede, at en mand fulgte med ind. Skadelidte kom op på reposen mellem stueetagen og 1. sal. Manden fulgte efter og gik helt tæt ind til hende, idet han rystende på hænderne begyndte at tale underligt til hende. Skadelidte anede uråd og begyndte at gå ned til opgangsdøren samtidig med, at hun sagde, at hun ventede på sin mand. Gerningsmanden fik skubbet opgangsdøren i og fik samtidig med sin anden hånd skubbet skadelidte over mod væggen. Hun så nu, at gerningsmanden havde blottet sit halverigerede lem, hvorfor hun blev bange og råbte om hjælp. Gerningsmanden tog fat i hendes jakke og holde hende for munden. Da hun spurgte, hvad han ville, svarede han, at han "ville have hende". Da hun på ny råbte op, løb gerningsmanden væk.

Sigtelsen for overtrædelse af straffelovens § 216, jf. § 21, voldtægtsforsøg, som gerningsmanden nægtede sig skyldig i, blev efterfølgende opgivet, ligesom tiltalen for blufærdighedskrænkelsen efter straffelovens § 232, som gerningsmanden erkendte, blev frafaldet, da gerningsmanden allerede havde en behandlingsdom, der næppe ville blive ændret som følge af den nu begåede straffelovsovertrædelse.

Skadelidte, der af kommunen havde fået refunderet udgifterne til psykologbehandling, blev af nævnet tilkendt erstatning for medicinudgifter og tilkendt 3.000 kr. i tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1.

C. Særligt vedrørende sager om frihedsberøvelse.

Nævnet har ikke i 1999 behandlet sager herom af så almen interesse eller så principiel karakter, at nævnet har fundet anledning til at referere nogen af disse. Under pkt. 5.18. er dog refereret sagen, **N. j. nr. 2507/99**, der indeholder elementer af frihedsberøvelse. Der kan om denne sagskategori henvises til tidligere årsberetninger f.eks. senest for 1998, side 25-26.

5.22. GODTGØRELSE EFTER ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26, STK. 2.

I årsberetningen for 1997, pkt. 5.21, side 27-28, er den nye bestemmelse om godtgørelse nærmere omtalt. Det er i forbindelse hermed bl.a. omtalt, at det i forarbejderne er forudsat, at godtgørelsen som udgangspunkt vil ligge i størrelsesordenen 10.000 kr. Da bestemmelsen trådte i kraft den 1. juni 1997, er der fortsat endnu kun begrænset praksis herom.

Sagen, **N. j. nr. 2429/98**, illustrerer problemet ved, at det i forarbejderne til lovbestemmelsen er forudsat, at "forbrydelsen skal medføre fængsel i omkring 1 år eller derover", idet skadevolderen ved dommen nok var blevet idømt fængsel i 1 år, men straffen omfattede flere forhold end det, der vedrørte ansøgeren.

Ved dommen var skadevolderen over for ansøgeren blevet dømt for overtrædelse af straffelovens § 245 - legemsangreb af særlig farlig karakter - ved med en kniv at have stukket ansøgeren 2 gange i halsen tæt ved struben. Ved den efterfølgende lægebehandling var der ingen tegn til perforation af spiserør eller strube/luftrør, men knivstikket "har kun været ganske kort fra at overskære den venstresidige halspulsåre med forblødning til følge".

Nævnet afslog en ansøgning såvel efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, om tortgodtgørelse, som godtgørelse efter stk. 2. Nævnet angav som begrundelse for afslaget efter stk. 2, at forholdet over for ansøgeren ikke havde en sådan grovhed, at betingelserne for godtgørelse efter denne bestemmelse var opfyldt, og bemærkede i forbindelse hermed, at skadevolderen tillige var blevet dømt for bl.a. et røveriforhold og et voldsforhold.

I sagen, **N. j. nr. 521/99**, var skadevolderen - som i ovennævnte sag - ud over forholdet over for ansøgeren - tillige dømt for et røveri og flere tyveriforhold, hvilket havde medført en fængselsstraf på 3 år og 9 måneder. Skadevolderen havde under afhøring på politistationen med en sten slået den afhørende politiassistent, ansøgeren, 2 gange i hovedet samt med en slagterkniv stukket denne i maven helt ind gennem bugvæggen, hvilket havde medført tarmudfald og akut operation. Der havde dog ikke været tale om livstruende tilskadekomst, men risiko for et betydeligt blodtab.

Skadevolderen var i dette forhold blevet dømt for overtrædelse af straffelovens § 245 og § 119.

Ved dommen var skadevolderen blevet frifundet for ansøgerens krav om 10.000 kr. "i henhold til erstatningsansvarslovens § 26".

Således som ansøgerens krav var fremsat i retten, måtte nævnet herefter lægge til grund, at retten ved frifindelsen havde taget stilling til godtgørelseskrav efter § 26 i sin helhed. Nævnet afslog herefter ansøgningen om "godtgørelse på 10.000 kr." i medfør af offererstatningslo-

vens § 11 a. Efter denne bestemmelse betaler nævnet, når skadelidtes krav på erstatning og godtgørelse fra skadevolderen er afgjort ved dom, erstatning med det beløb, der er fastsat ved dommen. Som anført var skadevolderen imidlertid ved dommen blevet frifundet for ansøgerens krav.

Skadevolderen blev i sagen, **N. j. nr. 2074/98**, dømt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, 2. pkt. - legemsangreb af særlig rå og brutal karakter med betydelig skade på legeme og helbred til følge - ved i lejligheden at have tildelt sin samleverske flere spark og slag i maven samt i hvert fald 2 gange at have dunket hendes hoved ned på hjørnet af bundrammen på en barnestol. Ved den udøvede vold pådrog skadelidte sig blødning mellem hjernehinde og hjerne med længerevarende hospitalsophold samt efterfølgende koncentrations- og hukommelsesbesvær til følge.

Skadevolderen blev for voldsforholdet og for 3 mindre betydende dokumentfalskforhold (HT-kort, checks) straffet med fængsel i 1 år.

Nævnet fandt det efter en samlet vurdering godtgjort, at betingelserne for at tilkende godtgørelse efter lovens § 26, stk. 2, var opfyldt. Nævnet lagde herved navnlig vægt på, at skadelidte havde pådraget sig alvorlig varig skade især ved, at skadevolderen havde dunket hendes hoved mod barnestolen. Beløbet blev fastsat til 10.000 kr.

Ved et nævningeting blev skadelidte i sagen, **N. j. nr. 2650/98**, tilkendt 15.000 kr. i godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2. Skadevolderen blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1. - legemsangreb af særlig rå, brutal og farlig karakter - ved i en lejlighed at have slået skadelidte i ansigtet flere gange med en pistol samt med pistolen at have skudt 2 gange mod hendes ben og fødder, hvorved hun blev ramt en gang i venstre ben ved knæet. Skadevolderen blev over for samme skadelidte tillige dømt for trusler efter straffelovens § 266 samt for over for en anden skadelidte ligeledes at have gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1. Fællesstraffen lød på fængsel i 3 år og 6 måneder.

De juridiske dommere tilkendte skadelidte godtgørelsesbeløbet på 15.000 kr., som skadevolderen havde anerkendt.

Nævnet udbetalte i henhold til dommen dette beløb til skadelidte.

I sagen, **N. j. nr. 2703/98**, blev godtgørelsesbeløbet i henhold til dom tilkendt med 5.000 kr. Sagen vedrørte en 28-årig kvinde, der i sin lejlighed havde været i livsfare på grund af en påsat brand. Skadevolderen, der var en bekendt, havde forinden buldret på entredøren, hvorefter han gennem entredørens brevindkast havde hældt benzin, der blev antændt. Skadelidte blev hurtigt omspændt af flammer. Da det var umuligt at komme ud via entredøren, måtte hun kravle ad en smal gesims udenfor ind til naboledigheden, hvorfra brandvæsenet blev tilkaldt. Skadevolderen, der for brandstiftelsen og nogle andre forhold, blev straffet med fængsel i 3 år, anerkendte størrelsesmæssigt det fremsatte godtgørelsesbeløb på 5.000 kr. i henhold til erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2.

Landsretten stadfæstede dommen, herunder godtgørelsesbeløbet, der herefter blev tilkendt af nævnet.

N. j. nr. 2507/99. 3 mænd skaffede sig i april 1999 uberettiget adgang til en 24-årig mands lejlighed, hvorefter han var udsat for frihedsberøvelse (straffelovens § 261, stk. 2) i ca. 23 timer. De 3 gerningsmænd udøvede i forbindelse med frihedsberøvelsen, der strakte sig fra ophold på bopælen til transport i bil, der endte ved en rasteplads og ved vandet, legemsangreb af særlig rå, brutal og farlig karakter under særdeles skærpene omstændigheder (straffelovens § 246, jf. § 245). Legemsangrebet havde i det nævnte tidsforløb navnlig bestået i at have tildelt skadelidte adskillige slag, herunder med køller, barneskovl og ølflasker, samt spark,

såvel i hovedet som på kroppen. Endvidere var et stykke fyrværkeri blevet placeret og antændt dels mellem skadelidtes balder, dels under hans testikler. Skadelidte var herved blevet bragt i livsfare, idet han havde pådraget sig bl.a. hævelser, misfarvninger og ømhed over hele kroppen, brud på næsen og underben, sammenklappet lunge samt skade på de indre organer, navnlig nyrerne. Ud over frihedsberøvelsen og den omhandlede voldsudøvelse var skadelidte tillige blevet tvunget til at klæde sig nøgen og gå ud i Storebælt, indtil vandet nåede ham til maven, hvorefter han blev beordret til at dykke ned.

2 af gerningsmændene havde endvidere ugen forinden udøvet vold over for skadelidte ved slag og spark samt tvunget denne til at udlevere en ørering til 30 kr. samt underskrive et gælds-brev vedrørende en opdigtet gæld.

Ved byrettens dom, der blev stadfæstet af landsretten, blev 2 af de tiltalte, der også havde udøvet volden m.v. ugen forinden, straffet hver med fængsel i 2 år. Den 3. tiltalte, der i øvrigt ikke havde deltaget helt så aktivt i legemsangrebet, blev straffet med fængsel i 1 år og 9 måneder.

Skadelidtes beskikkede advokat fremsatte under straffesagen krav om svie- og smertegodtgørelse på ca. 8.000 kr. for 54 sengeliggende sygedage og godtgørelse på 30.000 kr. efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2.

De tiltalte blev dømt til at betale de fremsatte krav, der vedrørende godtgørelsen efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2. Kravene blev størrelsesmæssigt bestridt af 2 af de tiltalte.

Nævnet tilkendte herefter skadelidte de pågældende beløb, der for så vidt angik beløbet på 30.000 kr. var et retskrav.

Efter nævnets opfattelse havde der formentlig været grundlag for at tilkende skadelidte tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, svarende til mindst det ved dommen fastsatte beløb. Derimod kunne det efter forarbejderne til den nye bestemmelse i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, være noget tvivlsomt, om beløbet burde have været udmålt så højt som sket ved dommen.

En 18-årig kvinde var i sagen, **N. j. nr. 1574/99**, som ansat under oplæring i en McDonalds-butik, i maj 1999 udsat for et røveri. 2 mænd kom ind i butikken, idet den ene gik hen til kassen, hvor hun stod, og sagde, at det var et røveri. Hun smilte blot til manden, da hun ikke troede på ham. Han gentog imidlertid, at han skulle have alle 100 kr. sedlerne. Da der kun var få byttepenge i kassen, blev hun bedt om at gå hen til den anden kasse. Hun fik nøglen hertil af sin chef, så hun kunne åbne denne kasse. Det endte med, at hun kom ud i personalestuen. Hun havde kunnet se, at manden, der på et tidspunkt havde kigget hende ind i øjnene, under sin jakke havde et oversavet jagtgevær.

Ansøgeren, der havde været meget bange over det passerede, måtte efterfølgende til psykologbehandling og havde siden haft svært ved at passe sit arbejde.

Tiltalte blev for 2 røveriforhold og for frihedsberøvelse idømt fængsel i 2 år og 6 måneder, der var en fællesstraf omfattende en tidligere betinget dom med udsat straffastsættelse.

Ansøgeren fremsatte krav om tortgodtgørelse på 25.000 kr.

Nævnet afslog at yde tortgodtgørelse, da betingelserne herfor ikke var til stede, men tilkendte hende 10.000 kr. i godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2.

I sagerne, **N. j. nr. 1097-1098/99**, afslog nævnet at yde godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, da betingelserne herfor ikke fandtes til stede. De 2 skadelidte drenge på 13 år, PC og TC, blev en dag i marts 1999 efter skoletid kontaktet af 2 jævnaldrende, S og U, hvoraf S tidligere havde haft en kontrovers med skadelidte PC.

S og U væltede skadelidte PC om på jorden og sparkede ham i siden, på benene og maven. De fik PC til at lægge sig i en "stikbusk". Mens PC lå i busken, fik S og U fat i den anden skadelidte, TC, der havde stillet sig noget væk. TC blev nu skubbet ind i "stikbusken". PC fik nu

stukket nogle blade ind i munden med besked om at tygge dem og sluge dem, hvilket han gjorde, ligesom han blev sparket. TC blev væltet om og blev sparket samtidig med, at han fik stukket noget gammelt slikpapir ind i munden med besked om at sluge dette. Da TC ikke ville sluge papiret, fik han knytnæveslag i maven og på skulderen. U truede TC med, at han skulle lægge sig ned og tage bukserne af, hvorefter U ville stikke en gren, som han samtidig knækkede af, op i enden på ham. U ville alligevel ikke gøre dette, men lavede i stedet et flyverspark, der ramte TC. Det samme gjorde S på TC. Da S på et tidspunkt skulle tisse, tog han sit lem frem og truede med at tisse på PC, men undlod dog at gøre dette.

Episoden, der varede 30-45 minutter, endte med, at S og U gik. Forinden havde de sagt, at PC og TC skulle komme igen om aftenen med pung eller nøgler som pant. PC og TC kom dog ikke, men anmeldte senere episoden til politiet. S og U, der var under den kriminelle lavalder, vedstod over for politiet de faktiske forhold.

Både PC og TC havde pådraget sig forskellige hævelser og misfarvning på kroppen og ben. PC havde tillige hævelse på venstre kindben

PC og TC fremsatte krav om godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26.

Nævnet fandt, at episoden nok af PC og TC havde været følt groft og ubehageligt, men at der hverken var grundlag for tortgodtgørelse eller for godtgørelsen efter bestemmelsens stk. 2.

N. j. nr. 2456/98. Sagen vedrørte en 18-årig ung mand, der sammen med sin jævnaldrende kammerat i april 1998 uden for et diskotek var kommet i klammeri med 4 udenlandske mænd, hvorunder de begge var blevet stukket med kniv flere gange. Der var blevet rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, - legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter - alene over for en af de 4 gerningsmænd. Denne tiltalte blev idømt fængsel i 1 år (heraf 7 måneder betinget) for knivstikkeri over for skadelidtes kammerat. Han var tillige som retskrav blevet dømt til at betale 20.000 kr. i godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, idet retten havde lagt vægt på "karakteren og følgerne af den udøvede vold". (Nævnets sag, N. j. nr. 2457/98). Ved samme dom blev tiltalte af bevismæssige grunde, da der havde været flere, der havde stukket med kniv, frifundet for forholdet over for skadelidte.

Skadelidte var som allerede nævnt blevet stukket med kniv flere gange. Såvel læsionerne mod brystvæggen som læsionen nedadtil i bugen havde været af livstruende karakter på grund af henholdsvis læsion af lungehinde og mulig lungelæsion samt læsion af urinveje. Han havde været sygemeldt i ca. 2 måneder, men skønnedes ikke at have pådraget sig varigt mén.

Navnlig under hensyn til, at skadelidtes læsioner og sygeperiode havde været stort set sammenfaldende med kammeratens, tilkendte nævnet skadelidte et tilsvarende beløb - 20.000 kr. - i godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2.

5.23. SÆRLIGT OM TANDSKADER. TANDBEHANDLING.

SVIE- OG SMERTEGODTGØRELSE FOR SAMMENBUNDNE/FIKSEREDE KÆBER.

I "Erstatning og godtgørelse" af Bernhard Gomard & Ditlev Wad, 1986, er om godtgørelse for svie og smerte efter erstatningsansvarslovens § 3 følgende anført:

"Efter VOL's (læs :erstatningsnævnets) udmålingspraksis giver nævnet dog eksempelvis takst for sengeliggende sygedage, hvis skadelidtes kæber efter et kæbebrud er sammenbundet, jfr. Hans Fischer-Møller i Advokaten 1981, s. 115."

Denne praksis, der i øvrigt aldrig helt synes at været anvendt i retspraksis, har nævnet på et møde den 23. november 1999 i forbindelse med behandlingen af en konkret sag herom, **N. j. nr. 2250/98**, besluttet at ophøre med.

I den konkrete sag havde skadelidte , der ved volden havde pådraget sig et 3-dobbelt brud på underkæben, fået anlagt tandskinner på underkæbetænderne og fået foretaget sammenbinding af tandrækkerne i 6 uger. Uanset, at dette måtte føles særdeles ubehageligt, fandt nævnet det rigtigst - da tilsvarende ulempestyngpunkter med lige så stor styrke kunne gøres gældende for andre skadelidte, der ligeledes ikke var egentligt "sengeliggende", men dog var betydeligt generet, alene at tilkende godtgørelsen svarende til taksten for "oppegående" syg. Nævnet vil derfor fremover alene tilkende taksten for "oppegående" syg i de tilfælde, hvor skadelidte har sammenbundne kæber, men ikke som følge af tilskadekomsten er sengeliggende syg.

N. j. nr. 2794/98. En 27-årig mand blev i februar 1998 på et værtshus slået i ansigtet, hvorved en fortand (+1) og en mælke-hjørnetand (+3) blev udslået. Fortanden blev sat på plads, mens mælke-hjørnetanden mistedes. Skadelidtes forsikringsselskab ville kun betale 6.000 kr. til en såkaldt stabiliseringskinn, der skulle fæstne +1 og erstatte +3 med et mellemlid, idet skadelidte ikke havde en +2tand og heller ikke havde plads hertil i tandrækken. Forsikringsselskabets afslag på at yde erstatning for behandling af den udslåede mælke-hjørnetand var blevet påklaget til en højere instans, der ikke havde fundet grundlag for at kritisere selskabets afslag på at yde erstatning til implantat af den mistede mælketand.

Skadelidte indsendte til nævnet et tandbehandlingsoverslag på 20.000 kr., der bestod i implantat til erstatning af den udslåede mælke-hjørnetand og rodbehandling af +1 samt facade.

Nævnet forelagde sagen for sin sagkyndige konsulent i spørgsmål vedrørende tandskader, der udtalte, at den allerede udførte behandling alene var en semipermanent løsning, og at den optimale løsning havde været en implantatbehandling under hensyn til det i øvrigt velholdte tandsæt.

Nævnet meddelte herefter skadelidte, at tandskaden indtil videre måtte anses for dækket af ydelsen fra forsikringsselskabet, jf. herved offererstatningslovens § 7, stk. 1, men at sagen kunne genoptages i nævnet, såfremt den nuværende løsning måtte vise sig ikke at holde.

5.24. SÆRLIGT OM MODREGNING MED ERSTATNINGSKRAV.

Sagen, **N. j. nr. 1118/99**, omhandlede en lidt særlig situation. Skadelidte A søgte i maj 1999 nævnet om godtgørelse for svie og smerte på 2.100 kr. på grund af vold udøvet i april 1998 af skadevolderen NN. Nævnet havde allerede i marts 1999 tilkendt pågældende NN - som skadelidte ved vold udøvet samme dag et par timer senere af ovennævnte A - knap 9.000 kr. i erstatning og godtgørelse, og nævnet havde samtidig anmodet politimesteren om at gøre regres for dette beløb over for A.

Ved byrettens dom i juni 1998 var såvel NN som A blevet fundet skyldige i vold over for hinanden, og nedlagte erstatningspåstande var blevet udskilt til eventuelt senere civile søgsmål.

Alene A havde anket byrettens dom til landsretten, der i november 1998 stadfæstede dommen og samtidig pålagde A at betale et fremsat erstatnings- og godtgørelsesbeløb på knap 9.000 kr. til NN.

Landsretten havde således ikke fundet grundlag for at eventuelt at nedsætte NN's krav som følge af den vold, han samme dag tidligere havde begået mod A.

Nævnet tilkendte i september 1999 A det ansøgte godtgørelsesbeløb på 2.100 kr. med bemærkning om, at man samtidig hermed henledte politimesterens opmærksomhed på den tidligere meddelte indstilling om regres over for samme A, således at politimesteren kunne overveje, om der skulle ske modregning i det samtidig hermed tilkendte beløb på 2.100 kr.

5.25. SÆRLIGT OM BEHANDLING AF GAMLE TILSKADEKOMSTSAGER.

I sagen, **N. j. nr. 1307/99**, forelå et særligt tilfælde, hvor skadelidte knap 22 år efter tilskadekomsten ansøgte nævnet om erstatning. Nævnet havde ca. ½ år tidligere, i marts 1999, afslået en ansøgning om erstatning og godtgørelse som følge af operation af et næsebrud hidhørende efter det oplyste fra tilskadekomst i 1979. Nævnets afslag skyldtes, at det ikke kunne anses for godtgjort, at operationen og den deraf følgende sygeperiode var en følge af den påberåbte tilskadekomst i 1979.

Skadelidtes advokat rettede på ny ved skrivelse i juni 1999 henvendelse til nævnet og henviste nu til, at der ikke var tale om genoptagelse af en tidligere sag - nævnssag om voldskadeerstatning ved overfald i marts 1979 - men om senkomplikationer fra en tilskadekomst endnu tidligere, nemlig fra november 1975. Skadevolderen var ved dom fra februar 1976 blevet dømt for overtrædelse af straffelovens § 244 i forbindelse hermed.

Nævnet afslog erstatningsansøgningen allerede i medfør af offererstatningslovens § 19, hvorefter loven ikke finder anvendelse på skader, der er forvoldt ved overtrædelser begået før lovens ikrafttræden den 1. oktober 1976.

5.26. SÆRLIGT OM STRAFFELOVENS § 249.

Som anført ovenfor under pkt. 5.1., er det efter offererstatningslovens § 1, stk. 1, en betingelse for, at staten kan yde erstatning og godtgørelse efter loven, at der foreligger en overtrædelse af straffeloven. Heraf følger, at det som udgangspunkt skal kunne godtgøres, at skadevolderen har handlet forsætligt. Imidlertid indeholder straffeloven i § 249 en bestemmelse, hvorefter det ved skyldspørgsmålet er tilstrækkeligt, at skadevolderen må siges at have handlet uagtsomt.

§ 249 er affattet således:

“Den, som uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 4 måneder eller under skærpene omstændigheder med fængsel indtil 4 år.”

Sagen, **N. j. nr. 2775/98**, vedrørte en 67-årig kvinde, der i december 1996 om eftermiddagen på gaden pludselig var blevet ramt på venstre skulder af en mand, der var kommet løbende med høj fart, tæt forfulgt af indehaveren af den butik, hvorfra manden netop havde stjålet en vare. Kvinden var herved væltet omkuld og var landet delvist i nogle cykler ved et cykelstativ.

Kvinden pådrog sig brud på venstre lårben og fik indsat et kunstigt hoftelid. Hun måtte gennemgå flere operationer, havde i lange perioder kun med besvær kunnet færdes udendørs ved hjælp af 2 krykker, og havde været meget plaget af stærke smerter. Arbejdsskadestyrelsen vurderede méngraden til 10 % og fastsatte stationærtidspunktet til marts 1999, på hvilket tidspunkt den lægelige behandling ophørte i forbindelse med en afsluttende kontrol.

Nævnet havde efter de foreliggende oplysninger intet belæg for at kunne fastslå, at skadevolderen havde handlet forsætligt over for skadelidte. Da skadevolderen imidlertid havde handlet uagtsomt, anså nævnet herefter - som følge af skadens betydelige omfang - tilskadekomsten for omfattet af straffelovens § 249 og dermed af offererstatningsloven.

Nævnet tilkendte skadelidte ca. 21.000 kr. (aldersreduceret i medfør af erstatningsansvarslovens § 4, stk. 2.) i godtgørelse for varigt mén og et skønsmæssigt samlet beløb på ca. 38.000 kr. (hvilket oversteg fravigelsesbeløbet) i godtgørelse for svie og smerte.

5.27. SÆRLIGT OM UDBETALING TIL SKADELIDTE AF ACONTOBELØB.

I årsberetningen for 1995, side 26, omtalte nævnet sagen, N. j. nr. 471/95, som et eksempel på a conto udbetaling til den skadelidte, og som praktiske tilfælde herpå blev i øvrigt nævnt sager, hvori der foreligger dokumentation for en sygeperiode, men hvor tilstanden endnu ikke er stationær. Forudsætningen for udbetaling af acontobeløb er imidlertid under alle omstændigheder, at der foreligger et rimeligt dokumentationsgrundlag herfor.

Dette antog nævnet i sagen, **N. j. nr. 2856/96**, hvori skadelidte var kommet til skade i september 1996, da han som cyklist kørte ind i et kryds for grønt lys og herunder påkørte en 11-årig fodgænger. Ved påkørslen pådrog skadelidte sig en svær kranielæsion med bl.a. lammelse, lettere demens, synsdefekt og epilepsi til følge. Nævnet anså tilskadekomsten, der blev henført under straffelovens § 249, for omfattet af offererstatningsloven.

Nævnet forelagde sagen for Arbejdsskadestyrelsen til vurdering af varigt mén og erhvervsevnetab samt til fastlæggelse af stationærtidspunktet.

Endnu inden Arbejdsskadestyrelsens udtalelse forelå, anmodede skadelidtes advokat om udbetaling af et acontobeløb under hensyn til skadelidtes personlige, økonomiske forhold og henset til, at der "ikke (kan) forventes en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen inden for den nærmeste tid".

Advokaten havde tilvejebragt et så fyldestgørende materiale om skadelidtes personlige/økonomiske forhold, herunder også de forsikringsmæssige aspekter og oplysninger om tilkendelsen af mellemste førtidspension, at nævnet fandt det muligt - allerede inden Arbejdsskadestyrelsens udtalelse forelå - at udbetale et acontobeløb på 200.000 kr. i "erstatning for erhvervsevnetab samt godtgørelse for varigt mén og svie og smerte".

Sagen er endvidere nævnt ovenfor under pkt. 5.13. vedrørende kapitalisering af udgifter til fremtidig medicin.

København, juni 2000

M. Lerche